The First Telugu Bi-weekly in Andhra Desa. The only Telugu Newspaper for H. E. H. The Nizam's Dominions.

గోలకొండ పత్రిక

ప్రతి బుధవారము శనివారము ప్రకటింపఁబడును

హైదరాబాదు దక్కన్

Golconda Patrika. Hyderabad, Dn.

సంపుటము ౭ | శా. శ. ౧౮౫౪ అంగీరసనామ సం॥ర శ్రావణశు॥ ౪ శనివారము 6-8-32 | సంచిక ౨౭

ఆంధ్రచారిత్ర పరిశోధక మండలి

(ఓరుగల్లు)

అముద్రిత తాళపత్ర గ్రంథసంపాదన

[విద్వాన్ కంభంపాటి అప్పన్న శాస్త్రిగారు]

పై మండలి స్థాపింపఁబడిన పిమ్మట మేము తాళపత్రగ్రంథములను గొన్ని సంపాదించితిమి. వానిలో నీ క్రింది యముద్రిత గ్రంథములు గలవు గోలకొండపత్రికా పాఠకులలో నెవరికైన వీని ప్రత్యంతరము లున్నట్లు తెలిసినయెడల మాకు తెలుపగలరని యుద్దేశ్యముతో, మన యాంధ్రవాఙ్మయ చరిత్రయందే యొకవేళ యే గ్రంథములు వ్రాసినారో వెల్లడింప నుద్దేశ్యముతోను వీనిని గోలకొండపత్రికలో బ్రకటించుచున్నాము.

౧ నలచరిత్ర, ద్విపదకావ్యము- దీనిని వ్రాసిన కవి వెన్నెలకంటి చంద్రశేఖరుఁడు. పాకనాటి వాఁడు. ఇతని యూరుగాను ఓరుగల్లు నివాసియును రామకవి. భార్యపేరు అనంతమ్మ. ఈ గ్రంథము మాకు దొరకినదానినిబట్టి పూర్వభాగము సంపూర్ణముగాను ఉత్తరభాగము అసంపూర్ణముగాను నుండి అచ్చటచ్చట ఖిలములైన ప్రతులు గలదై యున్నదని తెలుపుటకు చింతిల్లుచున్నాము.

౨ ద్విపద గాదపురాణము —— కవి మల్లికార్జున సిద్ధయోగి ఇది సుప్రసిద్ధ చారిత్రక ప్రదేశమగు కొలనుపాకయందు వీరశైవులకును జైనులకును జరిగిన మతయుద్ధమును గురించి తెలుపునది గావున దీని ప్రాముఖ్యతి యెట్టిదియో వివరింప నక్కరలేదు. దీనిని నొకగాయని (కులపెద్ద) యొద్దనుండి యుతగులకు నీయబడినదని తెలిసికొని దానికొక ప్రత్యంతరము వ్రాయించుకొనుచున్నాము. ౩ ఆశ్వాసముల గ్రంథము. ఇంతవరకు మొదటి ఆశ్వాసమును తృతీయాశ్వాసములో చాల భాగమును వ్రాసికొనఁ గలిగితిమి. ఇందులో చెప్పబడిన మతయుద్ధములో వీరశైవులైన గాదులు జాల్లానుట చేతను, కొలనుపాకలో గల మతములలో నొకటగు గాడ మతస్థాపన ప్రశంస యుండుటచేతను నీ గ్రంథము గాదులచే వ్రాయింపఁబడి కాపాడఁబడియున్నది. దీనిప్రతి మఱియొకటి యేగాదులవద్దనైన లభించును గాన అట్టిది సంపాదించి యెవరైన మా మండలికి సమర్పించిన వారియెడ మా మండలి యెంతయు కృతజ్ఞత జూపగలదు.

3 తాళ్లపల్లి రాజగోపాల శతకము ఈ గ్రంథము తాటాకుల గ్రంథము చూచి కొండపల్లి జాగీరదారు లమీనాచే వ్రాసిన ప్రతి దొరికినది. ౧౦౮ పద్యములతోనే సంపూర్ణము అని వ్రాయబడియున్నది. తాటాకులు చాల పురాతన మగుటచే విరిగి ముక్కలైయున్నవి. మధ్య కొన్నిపుటలు పోయినవి. ఈ శతకమునుండి రెండుపద్యములు కీ॥ శే॥ రెంటాల వెంకటసుబ్బారావుగారు తమ శతకసంగ్రహమను గ్రంథములో మచ్చునకు నచ్చువేసి ప్రకటించిరి ఇది సకల మచ్చటనుండియు ముద్రింపబడి ప్రకటింపఁ బడినదా? దీని ప్రతులు ఎక్కడనైన లభించినచో అనుగ్రహముతో పత్రికాపాఠకులు మాకు దెలిపెదరుగాక!

౪ మార్కండేయ వచనములు ద్విపదకావ్యము. నాలుగైదు తాళపత్రములు మాత్రము లభించినవి. పేరందు లేదు.

౫ జానకీపతిశతక - ఇదియు పూర్తిగా దొరకలేదు. ఈ శతకములోని కొన్ని పద్యములు తాపోలు రామదాసుచరిత్రలో నవతాచుచున్నవి ఈ శతకములోని నాలుగైదు పద్యములు కీ॥ శే॥ రెంటాల వెంకటసుబ్బారావుగారి శతక సంగ్రహ

ములో ప్రకటింపబడినవి. ఈ గ్రంథము పూర్తిగా నెక్కడ నయిన నచ్చువేయబడినదా దీని ప్రతులు మరెక్కడనయిన లభింపగలవాయని మే మెదురు చూచుచున్నాము. మాకు దొరికిన తాళపత్రము లు కొన్నియు గ్రామబాణములనుకీటకములచే దిన బడుటచేతనన్ని పద్యములు సరిగాగో చరించుటలేదు.

ఇవిగాక ముద్రితములైన యనేక తాళపత్ర గ్రంథములును దొరికినవి. కాని యవి పూర్తిగా మామండలికి శాశ్వతముగా నిచ్చుట కాగ్రంథ ము లిచ్చినవా రొప్పుకొనలేదు. ఆ గ్రంథ యజ మానులకు కొంత దనాశ కలుగునట్లు వారిని సంతృ ప్తిపరచి వానిని మండలికి జెందునట్లు చేయవలెనా యని మా మండలివా రాలోచించు చున్నారు.

బొంబాయిలో బాబుగెను రోడులో పతాక వందనము

పోలీసువారు 36 మంది పురుషులను ఇద్దరు స్త్రీలను అరెస్టుచేయుట

బొంబాయి, జూలై 31—

నేడుదయమున 8 గంటలకు కలబదేవిలో బాబుగెను రోడులో 32 వ కాంగ్రెసు సంఘాధ్య క్షురాలగు మీరాబాయి ఛట్యపధ్యాయ కన్యగారును కార్యదర్శులగు మధురాబాయి కోటిల్క రు ... న్య, బాలూ చౌదరీగార్లును 30 మంది దుస్తులను ధరిం చిన వలంటీరులును నే గురు ఎర్రచొక్కాల వారు ను జాతీయ పతాక వందనమును సలిపిరి. అచట పెక్కువందలమంది ప్రజలు చేరిరి. గొప్పవర్షము కు రియుచున్న నుగూడ వందలకొలది ప్రజలచట చేరిరి పోలీసువా రదివరకే వచ్చియుం ... ఘ ... వారిని మొదట అరెస్టు చేసిరి ... దేశిమంది ... జాతీయపతాకములతో వ చ్చిరి. ఈ మూడు జతలవారిని పోలీసువారు అరె స్టుచేసిరి పిమ్మట అయిదుగురు ఎర్రచొక్కాల వారు రాగా వారినిగూడ అరెస్టుచేసిరి అటుపిమ్మ ట ప్రజలే పతాకవందనమును సలిపి అనలకుసం దే నిరుడు బాబుగెను అను స్వయంసేవకుని యువ కుడు మోటారులారీకి అడ్డముగా పరుండెను. మో టారులారీ అతని మీదనుండి పోవుటచే అతడు మృతినొందెను. అప్పటినుండియు ఆరోడ్డును బాబు గెను రోడ్డు అను పేరు యేర్పడెను

29 వ తేదీని పికెటింగు జేసినందులకు నలు గురికి నిన్న శిక్షవేయబడెను.

నిన్న మధ్యాహ్నము పికెటింగు జేసినందు లకు ముగ్గురిని అరెస్టుజేసిరి

సూరతు డిక్టేటరుకు శిక్ష

సూరతు 47 వ డిక్టేటరు హీరాసింహజ్యో తిసింగు దర్బారుగారును మరియొకరును బుల్సా రులో అర్ధిసెన్సు దినమును జరిపినందులకు దర్బా రుగారికి రెండేండ్లును మరియొకనికి 6 నెలలును క ఠినశిక్ష వేయబడెను.

గుజరాతు మేజస్ట్రేటుగారి కోర్టులో బాంబు

పార్సెలులో బాంబు

గుజరాతు, జూలై 29—

నిన్న 4,5, గంటలమధ్య గొవనీయ మేజ స్ట్రేటుగారి కోర్టు వరండాలో బాంబు పేలినది. పోస్టుమాను బహాదూరషా తెచ్చినని ... గించి వరండాలో కూర్చొనెను. అతనికి కేసునుండి ఒక పార్సెలు వచ్చెను దానిని పట్టుకొనగనే అదిపే లెను. ఎవరికిని గాయములు తగులలేదు

ప్రత్యేకాంధ్ర మహాసభ

బెజవాడ

సర్ కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారి అధ్యక్షోపన్యాసము

విజయవాడ యందు జూలై ౩౧ తారీఖు ఆదివారము నాడు సమావేశమైన ప్రత్యేక ఆంధ్రమహాసభా సమావేశము నకు సర్ కూర్మా వెంకటరెడ్డి నాయుడు, కె. టి. గారు ఈక్రింది యధ్యక్షోపన్యాసము గావించిరి:—

ఆంధ్ర జాతికి ప్రాప్తించిన విపత్తువలన మనమందరము యిచ్చట సమావేశమైతిమి. పూర్వ మిత్రులను అనేక కలసికొని, చిరపరిచితమగు వేదిక నుండి మీ కుపన్యసించు భాగ్యము కలిగినందుల కెంతయు సంతసమగు చున్నది.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజన

ప్రజలలో జాతీయభావము ఉదయించినప్పటి నుండియు, భాషపై నాధారపడు రాష్ట్రనిర్మాణమునకై ప్రజ లాందోళన చేయసాగిరి. ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రమును నిర్మింప వలసినదని చాలకాలమునుండి ఆంధ్రులమగు మనము ప్రభుత్వము వారిని కోరుచుంటిమి. ఈ శతాబ్దారంభము నుండియు ... సంవత్సరముల వరకు ఈ ఉద్యమము చాల తీవ్రముగా ... ను. కాని తరువాత సహాయ నిరాకరణోద్యమమును ... లంఘనమును దేశమునందు ప్రబలిన పిమ్మటను, జస్టిస్ ... నిర్మాణమైన తరువాతను ప్రజలస్వభావమున్ని చిత్తులగుట ... ఈ ఉద్యమము తాత్కాలికముగా వెనుకబడుట సంభవించినది. కాని ఆభావములు ప్రజల మనములలో కుంభించియున్నవి. ఎప్పుడు బట్టిన నష్టమవి పైకి పొంగి కార్యోన్ముఖము కావచ్చును. ఇట్లగుటవలన ఆంధ్రులెల్లప్పుడు ఓఢ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకు సుముఖులుగానే యున్నారు. నాలుగు రాష్ట్రములలో నున్న ఓఢ్రప్రజలను ఒకరాష్ట్రము క్రిందికి తెచ్చు సూచన ఆంధ్రులకు యిష్టమే. కాని ఓఢ్రరాష్ట్రమునకును, ఆంధ్రరాష్ట్రమునకును సరిహద్దునుండి, మానవిని మానవి ఆంధ్రులును ఓఢ్రులును తగాదాలాడు భూము లెటరికి జెందవలెను. అను విషయమై మాత్రము తగాదా కలిగినది. మానవి ఆంధ్రులును మానవి ఓఢ్రులును తగాదా పడుటవలన ప్రస్తుతస్థితి యేర్పడినది.

ఓఢ్రభాష మాట్లాడు ప్రజల నందరిని ఒక్కరాష్ట్రముక్రిందికి తెచ్చు ఆందోళన ఈ శతాబ్దారంభమున ప్రారంభమైనది. ౧౯౦౩ సం॥ ఉత్కలుల సందరను ఏకము చేయుటకై యుద్దేశింప బడినసభ జరిగెను. ౧౯౧౯ సం॥ గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా బిల్లును విచారించుటకు ఏర్పరుపబడిన జాయింటు పార్లమెంటరీ కమిటీవారు విచారణ జరుపుచుండగా భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణము జరుపుట యత్యావశ్యకమనియు ప్రస్తుతపు యొగుడుదిగుడు రాష్ట్రములు పోవలెనని యువారియెుట తెలుపుకొన బడెను. ఈ మహాజర్లన్నియు అప్పుడు గాజ్యాంగ నిర్మాణము గావించుటయం దెంతయు ప్రధమ గణ్యుడగు లయోనల్ కర్టిస్ వారినమ్మించ బడెను.

తదనుసారముగా గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆక్టు నందలి ౫౨ ఏ (౧) సెక్షనులో యిట్లు నిర్ణయింప బడెను. "రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారి యొక్కయు, ఆరాష్ట్రముయొక్క శాసనసభవారి యొక్కయు అభిప్రాయము గైకొని, భారత కార్యదర్శియొక్క అంగీకారము పుచ్చుకొని క్రొత్త రాష్ట్రమును నిర్మింపవచ్చును లేక డెప్యూటీ గవర్నరు క్రిందనున్న రాష్ట్రమును నిర్మింపవచ్చును ఇట్లు చేసినచో ప్రస్తుతము గవర్నరు క్రిందనున్న రాష్ట్రమునకును, లెప్టినెంటు గవర్నరు క్రిందనున్న రాష్ట్రమునకు వర్తించు నిబంధనలన్నియు క్రొత్త రాష్ట్రములకు గూడ వర్తింపజేయ వచ్చును."

కావున ప్రస్తుత న్యాయశాస్త్రరీత్యా, రాష్ట్రీయ శాసనసభవారి యభిప్రాయము గైకొనకుండ నూతనరాష్ట్ర మేదియు నిర్మింపరాదు. అలాను, మద్రాసు ప్రభుత్వమునుండి క్రొత్త రాష్ట్రమున కేయే భాగములు మార్చబడ నున్నవో తెలియ వలసి మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయములను తెలుపవలెను.

గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆక్టు వేయబడిన తరువాత శ్రీయుత సచ్చిదానంద సింహాగారు బీహారు, ఒరిస్సా, బెంగాలు, మద్రాసు, మధ్యరాష్ట్రములలో నున్న ఓఢ్రులనందరను ఒక్క రాష్ట్రము క్రిందికి తేవలసిన దని భారతశాసన సభలో ఒక తీర్మానమును ప్రతిపాదించెను. అప్పుడు నేనుకూడ భారతశాసన సభ్యునిగా నుంటిని. ఈవిషయమును విచారింపుము, భారత ప్రభుత్వమువారు వాగ్దానము చేసిన తరువాత, తీర్మానము ఉపసంహరింప బడెను.

౧౯౨౧ సంవత్సరము డిసెంబరు ౧౫ వ తారీఖున శ్రీయుత కళాభూషణ, రఘోగారు మద్రాసు శాసనసభలో క్రిందితీర్మానము ప్రతిపాదించిరి

"ఓఢ్ర ప్రజలను ఒకరాష్ట్రముక్రిందికి తెచ్చువిషయమై భారత ప్రభుత్వము వారడిగిన విషయములకు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తగిన ప్రత్యుత్తరము లిచ్చులాగున సలహా నిచ్చుటకు అధికార అనధికార సభ్యులు కలసిన సంఘమును నియమింపవలెనని ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి సిఫారసుచేయు చున్నారు.

ఈ తీర్మానము విజయనగరము కాపురస్థులును ఆంధ్రులును నగు శ్రీయుత యం. సూర్యనారాయణ పంతులుగారిచే సమర్థింపబడెను

శాసనసభలో చేసిన వాగ్దానాను సారముగా మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తాము భారత ప్రభుత్వమువారికి పంపినవిషయములను ప్రచురించిరి. కాని ప్రజలు యిందు విషయమై శ్రద్ధ వహింపలేదు, కావున ప్రజాభిప్రాయము అనుకూలముగా లేదను కారణమున మద్రాసు రాజధానియందలి భాగమును ఉత్కళ రాష్ట్రమునకు మార్చరాదని మద్రాసు ప్రభుత్వము వారు ఖండితముగా చెప్పివేసిరి

౧౯౨౪ సంవత్సరమున ఫిలిప్ డఫ్ సంఘము నియమింపబడెను ఆసంఘమువారు ప్రకటించిన నివేదికలో "మద్రాసు రాజధానియందు ఓఢ్రభాష మాట్లాడు ప్రజలలో విద్యావంతులు ఉత్కళరాష్ట్రములో చేరుటకు చాల కాలము నుండి గాఢముగా వంచించు చున్నారు" అని వ్రాసిరి

౧౯౨౬ సం॥ ఫిబ్రవరి నా తారీఖున పండిత నీలకంఠదాసు గారు భారత శాసనసభలో ఈ క్రింది తీర్మానము ప్రతిపాదించిరి "ఓఢ్రభాష మాట్లాడు భాగముల నన్నిటిని ఒక రాష్ట్రముక్రిందికి తేవలయుననియు, తేవాయిట్లు ఒకరాష్ట్రము క్రిందికి తెచ్చుటకు ఆలోచనలో నున్న పద్ధతులను ప్రచురింపవలెననియు ఈసభవారు గవర్నరు జనరలుగారికి సిఫారసు చేయుచున్నారు." కాని ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మద్రాసు శాసనసభలో చర్చజరిగిన తరువాత పార్లమెంటరీ కమిషనువారికి తెలిపి వారి నిర్ణయము గైకొనిన తరువాతను మాత్రమే ఓఢ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము వీలగునని చెప్పిరి

సైమన్‌సంఘ విచారణ

౧౯౨౭ సంవత్సరములో పార్లమెంటువారు సైమన్ సంఘమును నియమించిరి ప్రతి రాష్ట్రమువారు ఈ సంఘమునకు నివేదిక లంపవలెనని కోరబడెను మద్రాసు రాజధాని యందలి భూములను ఉత్కళ రాష్ట్రములలో కలుపు విషయమై మద్రాసు ప్రభుత్వము వారొక మెమొరాండము సమర్పించిరి

ఉత్కళ రాష్ట్ర సమస్యను విచారించుటకు సైమన్ సంఘమువారొక ఉపసంఘమును నియమించిరి. ఈ ఉపసంఘము వారు యిట్లు తమ నివేదికలో వ్రాసిరి. "మద్రాసు రాజధానిలో, విశాఖపట్నము ఏజన్సీలో నేభాగమును కూడ ఉత్కళముసకు మార్చవలెనని మేము శిఫారసు చేయుటలేదు. ఏమను వలన నవగా రాకపోకలకు మార్గములు ఆగ్నేయ దిక్కుగా నున్నవి నాగరికతయందు వెనుకబడియున్న ఈ భాగము సముద్రతీర జిల్లాలో నొకభాగ మగుటచే దానితోనే కలిసి యుండుట అవసరము గంజాము విషయమై సాక్ష్యము పరస్పర విరుద్ధముగా నున్నను, భాష, జాతి, అనేక సమస్యలలో గూడ పరస్పర విరుద్ధములున్నను తూర్పు తీరమునుండి పడమటగా ఇచ్ఛాపురమునుండి సోంపేట మధ్యగా ఏజన్సీకి గీసిన ఒకగీతకు ఉత్తరభాగమును, ఖాండ్లు హెచ్చుగానున్న భాగమును ఉత్కళములో చేరవలెనని సిఫారసు చేయబడెను సభకమిటీవారు ప్రస్తుతమున్న రాకపోకల ననుసరించి ఈ సలహానిచ్చిరి. కాని రాజధానియొక్క ఉత్తరభాగమున రైలు, రోడ్డు, క్రొత్తలు ... సలహా వీలులేకుండ చేయవచ్చును ఈసభ కమిటీవారి సలహా వలన రెండు విషయములు స్పష్టమగుచున్నవి. ఒకటి విశాఖపట్నము జిల్లాలో నేభాగమును ఉత్కళరాష్ట్రములలో చేరరాదు రెండు గంజాం జిల్లాలోని ఉత్తరభాగములో ఒక హద్దుపైగా ఉత్కళములో చేరవలెను.

ఉపసంఘ నివేదికలోని పై సలహాను సైమను సంఘమువారామోదించిరా లేదాయను విషయము స్పష్టముగా తెలియుటలేదు.

ఓడొనెల్ సంఘ నియామకము

౧౯౩౧ సెప్టెంబరు మాసములో ఓడొనెల్ కమిటీ నియమింపబడెను. ఈ సంఘమువారి నివేదిక ఈ సంవత్సరము ఏప్రెల్ మాసములో ప్రచురింపబడెను ఈ సంఘమువారి సిఫారసులను ఖండించుటకు దేశమంతట అనేక సభలు జరుపబడినవి. మనముకూడ యిందుకే సమావేశమై యున్నాము. ఈసభ యాంధ్రదేశము యొక్క సరిహద్దు జిల్లాలయందలి భాగములను మాత్రమే ఉత్కళ రాష్ట్రములో చేర్పవలెనని యుద్దేశింపబడినను, ఇది కేవలము ... జిల్లాల సమస్య మాత్రమే కాదు ఇది యాంధ్రాంధ్ర సమస్య. ఆంధ్రదేశమును విచ్ఛిన్నము చేయుటకు ప్రయత్నము చేసిన సభవారినిచ్చు ... మనము తలచుచున్నాము ... మన మీప్రయత్నమును ప్రతిఘటించవలెను ... అన్నివిధముల మనము ఈ ప్రయత్నమును ప్రతిఘటించవలెను.

ఇది సమంజసమా?

సరిహద్దుల విషయమైన చర్చలో దిగుటకు పూర్వము ఒక్క ముఖ్యవిషయమును గూర్చి తెలుపుట సంభావ్యము. చాలకాలమునుండి ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకై ప్రయత్నించుచుండిన ఆంధ్రులు ఉత్కళ రాష్ట్ర నిర్మాణమున కాటంకము చెప్పువారు కారు ఉత్కళరాష్ట్రము నిర్మింప వీలుకాదని చెప్పు ఒక్క ఆంధ్రుడుగూడ నేనెరుగను ... లేదు కాని రాష్ట్రనిర్మాణమునకిది సరియైన సమయమా, ఇప్పుడు యిది ఆచరణీయమా యను విషయమై యాలోచింపవలసి యున్నది ... దేశములలో ... ప్రపంచము నందలి యితరదేశములతో పాటు ... కష్టనష్టములకు గురియై ... స్థితిలో పడియున్నది ప్రభుత్వపు ఖర్చు తగ్గింపవలెనని ఆలోచనయే ప్రభుత్వపు ఖర్చు తగ్గించినను ... ఆదాయము రాకున్నది

గంజాం, విశాఖపట్నము ఏజన్సీల విషయమై ఓడొనెల్ కమిటీవారు చేసిన సలహాల నిప్పుడు విచారింతము, విశాఖపట్నము జిల్లావిషయమై గూడెము, కొండమాల్లెగిల్లు పీరపల్లి, శృంగవరపుకోట ... భాగములు, ... రులో కొంత భాగము తప్పక మిగిలిన జిల్లానంతయు ఉత్కళములో చేర్పవలెనని సంఘమువారు కోరిరి గంజాంజిల్లాలో నేమియు ఉత్కళములో చేరుటకు ... అంగీకరింపరని స్పష్టముగా చెప్పుచున్నాను ఉత్కళమును ఒక్క రాష్ట్రముక్రిందికి చేర్చవలెనను ... ప్రారంభమైనది మొదలు నాలుగు సమయములలో అనగా ౧౯౦౩, ౧౯౨౪, ౧౯౨౭, ౧౯౩౧ సంవత్సరములలో జిల్లాలో నేభాగమును ఉత్కళమునకు మార్చరాదని ... చెప్పిరి

ఆ కారణములు

విశాఖపట్నం ఏజన్సీ ప్రదేశములను ఒరిస్సా రాష్ట్రము నందు చేర్చనందుటకు ఈ కారణములు చెప్పవచ్చును

౧. ఆంకపు చిక్కులు

౨. ఆ ప్రదేశములందు నుండువారికి ఏర్పడు చిక్కులు.

౩. వ్యాపార విషయములందు ఏర్పడు చిక్కులు.

౪. రాకపోకలకు తగిన సౌకర్యములు లేకుండుట

౫. పితూరీ చిక్కులు

౬. గోదావరి డెల్టా ప్రదేశములకు కలుగు అపాయము.

ఇతర చిక్కులు

ఆ ప్రదేశము లందుండు ప్రజలకు, ఆదిమ జాతులకు కలుగు చిక్కులు గురించి సభ కమిటీవారు ఏమియు వ్రాయలేదు ఆదిమజాతులు, వాని అభివృద్ధి యున్నను విషయములు కమిటీవారి దృష్టికి తట్టనేలేదు, ఏజన్సీ ప్రదేశములందున్న ఆదిమజాతుల నుద్ధరించుటకై మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు ప్రతి సంవత్సరము ౫౦ లక్షల రూప్యములు వ్యయము చేయుచున్నారు. నూతన రాష్ట్రము ఏర్పడిన అధికారులు ఇంతమొత్తమును వ్యయపరుప జాలరు, ... అజాతుల అభివృద్ధికై జరుగుచున్న పనులన్నియు నిలుపవలసి యుండును.

గోదావరి డెల్టా ప్రదేశము

ఈ ఏర్పాటువల్ల గోదావరీ జిల్లా డెల్టా ప్రదేశముల కేర్పడు నష్టమును కమిటీవారు పాటింపలేదు గోదావరి నీటితో ౧౦ లక్షల ఎకరముల భూమి సాగుబడి యగు చున్నది. సంవత్సరమునకు ౧౫ లక్షల టన్నుల వడ్లు పండుచున్నవి. ఈ పంటవల్లనే మనరాష్ట్రము నందును హైదరాబాదు నందును కాటకముల బాధ తొలగుచున్నది. కావున ఈ డెల్టా ప్రదేశపు ప్రాముఖ్యతను గుర్తెరుగ వచ్చును గోదావరీ నదియందు సమృద్ధిగ నుండవలయు ననిన ఏజన్సీ ప్రదేశములందు వర్షము బాగుగ కురియవలెను ఏజన్సీ ప్రదేశములందలి అడవులస్థితి అచ్చట వర్షపాతము నిర్ణయమగును. కావున గోదా

పరిదేశ్గా ప్రదేశములనుకొనాడు ఇవి మీజున్ ప్రదేశములు నరి ఆడేవృలను చక్కగ నుమట ఆక్షేపణరము. మిజున్ ప్రదేశములను ఒరిస్సా రాష్ట్రమునకు నచ్చిన మద్రాసు ప్రభుత్వమునకు ఎట్టి కొంట్రోలు యుండదు. ఫైనలు విధానము నవుసంచి ప్రతి రాష్ట్రమునకు పూర్తి స్వాతంత్ర్య ముండును. ఫెడరల్ ప్రభుత్వమునందు ఒరిస్సా రాష్ట్రమువారు ఆసేవ్వలను కొట్టి ధనము సంపాదించ గలయునని తీర్మానించుకొనదో అస్వంతరము పెట్టుటకు ఎవ్వరికిని అధికార ముండదు.

గంజాంజిల్లాలో కొన్ని ప్రదేశములను ఒరిస్సాకు మార్చవలయునని ఈ కమిటీవారు సూచించి యున్నారు. గంజాము జిల్లా తూర్పుతీరము నందున్న సోనాపూరునుండి గోలుంత్రా వరకును అచ్చుటనుండి పురుషోత్తపురమువరకును, అచ్చుటనుండి చీకటి జమీందారి దక్షిణపు సరిహద్దుల వరకును, అది మొదలు జారడ పారలకి ఎస్టేటుల దక్షిణపు సరిహద్దుల వరకును, అది మొదలు పర్లాకిమిడి మాలువాల తూర్పు సరిహద్దువరకును ఒకగీత గీచి ఈ గీతకు ఉత్తరమునవున్న భాగమంతయు ఒరిస్సా రాష్ట్రమునకు చేరవలయునని వీరు సూచించిరి. అనగా పెద్దకిమిడి నాలుకాలు, జలంత్రా మాలువాలు, మాండగి జరాడు, చీకటి, జామీనులు ఒక ఇచ్ఛాపురం సబ్ తాలూకా తప్ప బరంపురం తాలూకా యొక్క మిగత భాగము ఒరిస్సా రాష్ట్రమునకు చేరును. పర్లాకిమిడి ఎస్టేటు కూడ ఒరిస్సా రాష్ట్రమునందే చేరవలయునని ఈ కమిటీయందలి భారత సభ్యులు సూచించియున్నారు. ఈప్రదేశములందు ఒరియాలు అల్పసంఖ్యాకులుగ నున్నారు ద్రావిడజాతికి చేరిన కోందులు, కోలేరియ జాతికి చెరినసవరలు ఈ ప్రదేశములందు అధికముగ నున్నారు. వీరికి ఓఢ్రులతో సాంఘిక విజ్ఞాన విషయములం దెట్టిసంబంధము లేదు వీరు నన్ను జాతులకు చేరనవారు ఒరిస్సా రాష్ట్రమునందు వీరున్న రాష్ట్రమునకు ఎల్లప్పుడు లోటు ఏర్పడు చుండును గావున వీరిని అభివృద్ధికి తెచ్చుటకై ప్రయత్నములు జరుగుట అసంభవము.

పర్లాకిమిడి జమీందారి

ఇంక పర్లాకిమిడి జమీందారి విషయమై పరిశీలింపవలసి యున్నది ఈ విషయమై కమిటీ సభ్యులలోనే భిన్నాభిప్రాయము లున్నవి. అధ్యక్షులగు సర్ ఓడనలుగారు పర్లాకిమిడి సంస్థానము ఒరిస్సాలో చేరగూడదనియు భారతసభ్యులిరువురు ఈ సంస్థానము ఒరిస్సాలో చేరవలయుననియు అభిప్రాయము తెలిపియున్నారు. ఏయే ప్రదేశములు ఏయే రాష్ట్రమునందు యుండవలసినది నిర్ణయించునప్పుడు ఆ ప్రదేశములందున్న వారిజాతి ప్రధానభాష, వ్యాప్తియందున్న ఇతరభాషలు ప్రజల ఇష్టము గురించిన మార్పులు సూచింప బడినవని కమిటీవారు వ్రాసియున్నారు. పర్లాకిమిడి సంస్థానమునకు సంబంధించిన వివరములు ఈదిగువ తెలుపుచున్నాను.

	ఒరియా	ఆంధ్ర	ఇతరులు
జాతి	౭౮౫౭౨	౧౫౭౭౯౯	౫౩౫౧౯
ప్రధానభాష	౭౦౩౬౨	౧౯౩౪౭౫	౩౯౧౫౪
రెండవభాష	౭౫౨౦	౪౫౩౪౩	౧౩౦

ఈ సంస్థానపు జనసంఖ్య ౨౯౩౬౩౯. పై లెక్కలు చూచిన నూటికి ౫౩ మంది తెలుగుజాతికి చేరినవారనియు ఇరువది మంది మాత్రమే ఓఢ్రజాతికి చేరినవారనియు తెలియగలదు. అదేవిధమున నూటికి ౬౫ మంది ఆంధ్రభాషను ఇరువది ఓఢ్రభాషను మాట్లాడు చున్నారు. కావున ఈప్రదేశమును ఒరిస్సా రాష్ట్రమునకు మార్చుట కెట్టికారణము కనుపడదు. కేవలము జమీందారుగారి అభిప్రాయము ననుసరించి ఈసూచన గావింపబడినదని ఊహింపవలెను. రాజాగారు కళాశాలను స్థాపించి ఒక కళాశాలను ఏర్పరచియున్నారు వారి పరిపాలనము ప్రజలకు తృప్తికరముగ నున్నది. ఏజమీందారి ఏరాష్ట్రమునందు యుండవలసినదనియు నిర్ణయించుటప్పుడు ఆ జమీందారు అభిప్రాయములను గౌరవించుట ఉచితమని కమిటీవారు వ్రాసియున్నారు.

ఆక్షేపణలు

ఆక్షేపణలను సంగ్రహముగ ఈదిగువ వ్రాయుచున్నాను

౧ నూతన ఒరిస్సా రాష్ట్రమును ఏర్పరచుటకు తగిన సమయము కాదు.

౨ రాష్ట్రపు ఖర్చు పెట్టుటకు ఆదాయము లను సరిపోవునప్పుడె నూతనరాష్ట్రము నేర్పరచ వలెను

౩. నూతనరాష్ట్రము నేర్పరచుటవల్ల కలుగు నష్టముల భేదరలు ప్రభుత్వమువారు భరించునట్లు చేయుకూడదు.

౪. మార్పు గావించుటవలన మార్పుయొక్క అవశ్యకతను లాభమును రుజువుచేయవలెను. ఇట్లు రుజువు చేయుజాలన్నచో మార్పు గావింపబడ కూడదు.

౫ మద్రాసు శాసన సభవారి, ఆమోదమును బడయక మద్రాసురాష్ట్రపు హద్దులను మార్చకూడదు.

౬ సవరలను ఖోందులను ఒరిస్సా రాష్ట్రమున నవుర్చుట న్యాయముకాదు.

౭. విశాఖపట్నం జిల్లాలో ఏభాగమును కూడ ఒరిస్సా రాష్ట్రమునకు మార్చకూడదు.

౮ గంజాం జిల్లాలో ఘుముసర్ ఆస్కా తాలూకా చెందిన ప్రదేశములు తప్ప ఇతర ప్రదేశములను ఒరిస్సా రాష్ట్రమునకు మార్చకూడదు.

౯. బరంపురం పర్లాకిమిడి తాలూకాలలో ఏ భాగమును కూడ ఒరిస్సాకు మార్చుటకు ఆంధ్రులు సమ్మతమునను విధమున అంగీకరించరు.

ఒరియా మాట్లాడువారి అభిప్రాయములను ఆదరించుట ధర్మమైనను ఆంధ్రుల వ్యక్తిత్వమునకు భంగము కలుగజేయుట అపాయకరమని హెచ్చరించుచున్నాను.

శివరామలింగకవి యారాధ్య బ్రాహ్మణుడా?

విద్వాన్ కంభంపాటి అప్పన్నశాస్త్రిగారు

(ఆంధ్ర చారిత్ర పరిశోధక మండలి సహాయ కార్యదర్శి)

పై కవి వ్రాసిన 'వీరశైవాచార సంగ్రహ' మను గ్రంథమును వరంగల్లులోని శైవ ప్రచారిణీ గ్రంథమాలవారు తమ గ్రంథమాలయందు ౨౭వ కుసుమముగా ప్రకటించినారు. ఆ గ్రంథ పీఠికలో శివరామలింగకవి ఆరాధ్య బ్రాహ్మణుడని వ్రాసిరి. గ్రంథకర్త తాను శివరామరాజను పేరు కలవాడనియు తన వంశము క్షత్రియ వంశమనియు నర్థము వచ్చునట్లు గ్రంథకర్తృ వంశావళిలో స్పష్టముగా వ్రాసికొనినను అతడారాధ్య బ్రాహ్మణుడనుట పొరపాటని యెంచవలయును. అతడు తన వంశమునుగూర్చి యీ విధముగా వ్రాసికొనెను.

సీ॥ జగమున బర్బర బ్రహ్మశిలా ధీశుని
కులము, భారద్వాజ గోత్రమరయ,
శంఖాన్వయుడు విప్రజన బంధు పోషకుం
డాశ్రిత రక్షకుం డతుల యశుడు,
భువన లింగాఖ్యుడు పుడమి నాతని పుత్రుం
డై భువనంబున నతిశయించె
నా నరేశునకు మేనకయను సాధ్వి
కారయ నందనుం డార్యనుతుడు

తే॥ వెలయుగా రామచంద్ర భూ విభుడుగల్గె
దనదు కాంతయు మాకాంతయనంగ వెలయ
నందనుగాంచె శ్రీగోపి నాథు నధిక
సుందరాకారు గిరిధీరు సొంపుమీర

సీ॥ ఆ గోపీనాథుని యనురాగసంగత
లక్ష్మీపతివ్రతయనంగ కులజ
యామానినికి నేగు రాత్మజు లందులో
నరరాజు ఋషిశంఖ వంశమతుడు
అన్యకాంతల నెవ్వ డరయడు జూడని నర
హరిరాజు సుతుండ సుందరియనంగ
పరమ ప్రాతివ్రత్య బంధుజన స్తుత్య
భూరిపతివ్రతా చారనియమ

యనగ సింగమాంబ నను గన్న తల్లి యా
జనని కేవురాత్మ తనయులందు
నగజన్ముండందు కావ్య సమ్మతుండందు
రభవ భక్తుడందు రభవ నన్ను.

కం॥ శివ రామరాజు పేరన్
భువిని బిల్తురనన్ను నురగభూషణ నేడే
శివశాస్త్ర మాంధ్రభాషను
వివరించెద వీరశైవ విధు లేర్పడగన్.

ఈకవి గద్యయం దిట్లు వ్రాసికొనెను.

"ఇది శ్రీమదఖండ సచ్చిదానంద పరిపూర్ణైక లింగైక్య నిష్ఠాపర వీరమహేశ్వర సందోహ చరణ కమలషండ మకరంద పానమత్త ద్విరేఫ మాన మానసప్ర మద్గోకర్ణ మఠాధీశ్వర పంచ వర్గయతిరాయ పట్టభద్ర శ్రీసోమశేఖర దివ్య ప్రసాదారవింద బంభరుండైన శ్రీ నందికేశ్వర నిజకరగర్భోద్భవుండైన శివరామలింగ ప్రణీతంబైన శ్రీస్కాంద మహాపురాణాంతర్గత శంకరసంహితా ఖ్యానంబను వీరశైవాచార సంగ్రహంబందు ప్రథమాశ్వాసము."

పై కవి వాక్యములనుబట్టి కవి వంశము ఈక్రింది రీతిగ వ్రాయనగు.

శంఖము బర్బర రాజు
|
లింగరాజు [భార్య మేనక]
|
రామచంద్రరాజు [భార్య ఉమాకాంతమ్మ]
|
గోపీనాథుడు [భార్య లక్ష్మి]
|
నరహరిరాజు [భార్య సింగమాంబ]
|
శివరామరాజకవి (గ్రంథకర్త.)

పల్లెటూరి ప్రజల నివేదనము

పెద్దగుండవెల్లి

(ఒక విలేఖరి)

వర్షము — పైరు

ఈ గ్రామము సిద్దిపేట తాలూకాయందు సుమారు (౨౦౦౦) పై జనసంఖ్య గలదియును అక్కన్నపేట నుండి సిద్దిపేటకు పోవురోడ్డుకు ౨ మైళ్ల దూరమున గలదు వారం రోజులనుండి వర్షము లేదు వర్షాకాల ప్రారంభమునుండి పెద్ద వర్షము గురియనేలేదు, చెర్వుకుంటలకు నీరు లానులేదు ముందు నీరు రాగలదని యాశచే భావులు సహాయమున్న వారు వరి పొలములు యలుకు కొన్నారు గ్రామమునకు నలువైపుల సెటుజొచ్చిన పచ్చిక బయళ్ళును, మక్కచేలులును కరిపొలములును కన్నుల కానందము గొలుపుచున్నవి ప్రజలు యేలాటి బాధలులేక సుఖముగ కాలక్షేపము జేయుచున్నారు

పాఠశాల

ఇక్కడ నొక లోకల్ ఫండు పాఠశాల గలదు సుమారు (౩౦)పైన బాలురను బాలికలును గలరు రిజస్టరులో మాత్రము బాలికలసంఖ్య (౫) ఉపాధ్యాయుడు ఒకరుండిన యుపాధ్యాయులు స్వయముగా బాలురయిండ్లకు వెళ్ళి తోలకవచ్చు చున్నారు. పాఠశాలలో బెంచీలును గడియారమును తదితర సౌకర్యములులేవు విద్యమాత్రము కొంచముశ్రద్ధగ గరుపబడు చున్నది పాఠశాలలో పాధ్యాయులు గమనింతురుగాక

పత్రికలు

ప్రస్తుతము గోలకొండ పత్రికను తెప్పించు చున్నారు ఇందుకు కారకులు మ. రా రాఘవరెడ్డిగారు (రాంరెడ్డిగారి కుమారుడు) వీరు స్వయముగా రూపాయలు కట్టి తమవరి రైతులు సంతోషముతో చేరించి వారిరూపాయలు తిరిగి నిచ్చిరి పత్రిక మాత్రము పటేలు పట్వారీల పేరవచ్చు చున్నది,

విచిత్ర మరణము.

౮ రోజుల క్రిందట నొక పశువుల కాపరి సుమారు ౧౨ సంవత్సరములుగల బాలుడు పగలు ౧౨ గం|| లకు వింటి వద్ద భోజనము చేసుకొని తిరిగి యడవికి బోయెను అబాలుడు పాము పుట్టలో యెలుకయున్న దనుకొని కొంతవరకు త్రవ్వి నంతలో జేయిపెట్ట నాగుబాము వానిని గఱచెను. వెంటనే యింటికి పరుగెత్తి వచ్చెను. కాని గ్రామమున నింటికి జేరక ముందే త్రోవలోపడి చనిపోయెను, శీఘ్రముగ అమీన్ గారికి రిపోర్టునివ్వబడెను. ఇది నిటులుండ పిల్లవాని అవ్వ (తల్లి తల్లి) నశించుటయు, యూకలాచక పిగ జీవు రాలయ్యెను వారి యింటిలో నొకేసారి రెండు శవములు వెడలుట చాల విచారము

శిథిలమైన హనుమదాలయము

గ్రామమధ్యమున నొక దేవాలయము గలదు, దానిని బాగు పరచ రైతులు చందాలు జేసియుండిరి కాని దానిని బాగు పరచనులేదు కారణము తెలుపగలరని స్థానికులకు కోరు చున్నాము.

ఖమ్మం

(ఒక విలేఖరి)

మౌల్వీ సైపొద్దీన్ మున్సఫ్ సా|| గారు.

వీరి తాలూకాకు విచ్చేసి సుమారు సం||కావచ్చుచున్నది. న్యాయమూర్తులని వీరికేతగును. వీరితీర్పులు చాలా ఆనందము గానుండును మిగులనంతు యెంచనిజమా అంతతీర్పు

వకీళ్ళకష్ట నివారణ

ఈ తాలూకా వకీలు సాహెబులు ప్రతిరోజు యుక్తాసిఫు సాహెబుగారి యింటికి వుదయము, సాయంతరము వెళ్ళి స్వస్తిచెప్పను సాకుకర్తయుండెను. కాని వీరు వచ్చిన తరువాత కేసులను నట

మౌ|| అహమద్ సయుద్ సా|| సిద్దికు మున్సిం సాహెబుగారు

వీరి తాలూకాకు విచ్చేసి దాదాపు రెండు సంవత్సరము లైనది వీరు విస్పష్ట ధర్మముల నెరవేర్చుటలో చక్కని నిపుణులు ఈ సం|| పటేలు పట్వారీలను పిలిపించకయె చక్కగా జమాబందీ చేసినారు యిట్టి సౌకర్యము కూర్చినవారిలో ప్రధములు వీరే, ఎవరు యెవరిమీద షికాయతు చేసినను న్యాయమును పరిశీలించి తగు శిక్ష నిచ్చుచున్నారు

మౌ|| మహమ్మద్ అబ్దుల్ హఫీజుఖాన్ తహశీలుదారు సా|| గారు.

వీరు యువకులు మంచి యుత్సాహముగా పనిచేయు చున్నారు క్రింది ఉద్యోగస్తుల దుండగములను పొట్టనిూడ కొట్టకయే మాన్పెదరు. సులభముగా న్యాయపరిశీలన చేయు గలరు. రైతు సోదరులకు కలుగు అన్యాయకష్ట నివారణో పాయము మరయుచున్నటుల తెలియుచున్నది

యీ తాలూకాయందు యీ ప్రముఖులు కొంత కాల మున్నారంటె క్రింది యుద్యోగస్తుల దుండగములను మాన్పి బీద ప్రజలకు కొంత మేలు చేయుదరని నమ్ముచున్నాము

పిచ్చి పిల్ల బట్టల నీడ్చుకొని పోవుట

దాదాపు నెలరోజులనుండి సుమారు ౨౦ సం|| ల వయస్సుగల ఒక అంధ్రయువతి నవ్యం కచ్చేరిలో నొక గదిని తన నివాసముగా నేర్పరుచుకొనెను ఈ పిచ్చి పిల్ల వెక్కిరించిన రాలునివ్వన వారిని కొట్టు చుండెడిది దాని కచ్చేరి వ్యవహారములలో వుల్లంఘనము వాటిల్లెను కచ్చేరి జవానులు షికాయతు చేయగా తాలూకాదారు సా|| గారు ఆయువతి పోలీసు కప్పగించునట్లు ఆజ్ఞాపించిరి తత్క్షణమె పలువురు కేటులా యువతిని స్త్రీ పురుష భేదములేక బలాత్కారముగా దిస్సమొలతో రక్షణాగారమునకు గొనిపోవుచుండె ఒక అంధ్రయువకుడు యామెనిూగాంచి చింతిల్లి సహింపజాలక తన భుజముపైగల వుత్తరీయమును ఆమె మొలను గట్టించెను. తరువాత ఆమెను పోలీసు కప్పగించిరి యెట్లు తెల్లవారుకొ పిచ్చిపిల్లను

నల్లగొండ

(స్వకీయ విలేఖరి)

పటేలు పట్వారీల అవస్థ

నల్లగొండ తాలూక తహశీలు కచేరిలో యున్నడు కన్నడిన నిరైతులబకాయి రకం వా|| జప్తులు చెప్పనలవిగాకయున్నది పశువులు సామాను నగలు వార్రి జరుగుచున్నవి తహశీలు శేగె దారులు ఆరవరును (గామాగలను రికంవసూలు బెజాను శక్తితో చేయుచున్నారు యిన్నవారి ఆరకెల పశువులయు క్తముగా స్త్రీలు ధరించు నగలయుక్తముగా, యింటి పాత్ర సామానుయుక్తముగా జప్తుచేయు చున్నారు. వాయిదాలు రకం కట్టటానికి గూడ యివ్వటములేదు.

మౌల్వీల వాజు

పదిరోజులనుండి స్థానిక నూతనలయందు రాత్రింబగళ్లు మహమ్మదీయ మతవాజులు (ఉపన్యాసములు) జరుగుచున్నవి.పోలీసు, సఫాయీవారలు,యింతెజాం చేయుచున్నారు అధికార ఉద్యోగస్తులు మౌల్వీలకు సహాయులై వాజాలు చేయించుచున్నారు పర్దా డేరాలు జంకానలు తహశీలు కచేరివాండ్ల యింతెజాం గలదు. బరువులు మోయటానికి యట్టి కూడ చేయించుచున్నారు.

కానిష్టబల్ ఒక స్త్రీని భంగపరచుట

గత శుక్రవారము సాయంత్రమున మార్వాడి యువతి తన యింటి సమీపమున వగుదొడ్డికి పోయి వచ్చుచుండగా ఒకచాకలి కానిష్టబలు యువకుడు తప్పత్రాగి ఈ యువతిని చేయిపట్టి బాగుచంతలో మొరబెట్టెను. ఆ నేరము రోదనధ్వని వినివచ్చి యువతునిపట్టి పోలీసువారి కప్పగించిరి డాక్టరు పరీక్ష సదాకత్తు వలన పంచునామాచేసి చాలాన్ చేయుచున్నారు. ఈ రాక్షసకృత్యము మధుపానమే కారణము.

ఉర్సుకై ఊరిలో దుకాణములుఖాళీ

౨౯ మహారేవరు గురువారము నస్థానిక పర్వత శిఖరముపైనగల దర్గాహాకు ఉర్సుహా కై మహమ్మదీయులవే ఉర్సు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి తహశీలుదారు సా|| బు గారు ఈ ఉత్సవహాయునకు శ్రద్ధతో యింతెజాము చేయుచున్నారు గురు. శుక్ర శనివారములు బజారు గ్రామమందు వకదుకాణము వుండకూడదు దుకాణా ... గ్రామ వెలుపల ఖాను పేటయందు పెట్టవలయునని నిర్బంధముగా, వకటు తహశీలుదారు సా|| గారు ... తో సాహుకారుల సంతకములు తీసుకున్నారు ... వలన దుకాణములు గ్రామ వెలుపల యుర్సు ... మాత్రము లేదు సరకులు నగరుకలదని పడిరిపకారాదని ఆ ఒప్పుకున్న బాగుయుండును సాహుకారులు ... కారుల ఆజ్ఞ ప్రకారము, మూడు రోజులు దుకాణములు, మూసివుంచెదరు, దుకాణములు ఉర్సులో పెట్టిన యెడల ... యుండును కల్లు సారా వుత్సవముల చిల్లర అమ్మకము మాత్రి మధికముగా యుండును ... కారులు ఈ నిర్బంధమును గమనించెదరు గాక ... యున్నారు.

నెల్లూరు జిల్లాసభ

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులకు ౬ నెలల కఠినశిక్ష ౨౦౦ రూపాయలు జరిమానా

నెల్లూరు, ఆగస్టు ౧:—

నెల్లూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సభకు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొన బడెనని శ్రీయుత కొప్పోలు సుబ్బరామిరెడ్డిగారు కోర్టులో నంగీకరించిరి ఆయన నేడు స్టేషనరీ సబ్ మేజిస్ట్రేట్ క్రిమినల్ లా అమెండుమెంటు చట్టం ౧౭ (౧) సెక్షను క్రింద ౬ నెలలు కఠినశిక్ష, ౨౦౦ రూపాయలు జరిమానా విధింప బడెను.

సదాకాం ఆశ్రమముపై దాడి

౧౭౭ మంది అరెస్టు

పాట్నా, ఆగస్టు ౧:—

వాలంటీరులు జట్లుజట్లుగా సదాకాం ఆశ్రమముపై దాడి వెడలినప్పుడు పోలీసులు నిన్న ౧౭౭ మందిని అరెస్టుచేసిరి. రోజంతయుపోలీసులు కావలా కాచుచుండిరి. రోజంతయు శాంతముగా జరిగిపోయినను సాయంత్రము మాత్రముకొట్లాటజరిగెను. ౨౫ మంది వాలంటీరులు బాంకిపూరు మైదానమునకు బోవగలిగిరి. అచ్చట పోలీసు రిజర్వువారు కాపు కాచుచుండిరి. ప్రజాసమూహము లుచేర నారంభించి కేకలువేయ జొచ్చిరి. సార్జెంట్లుతా మూసుకుండిన హాకీ కఱ్ఱలతో వాలంటీరులను కొట్టిరనియు, కొందరికి దెబ్బలుతగిలెననియు చెప్పబడు చున్నది. ఈ ఆశ్రమముపై దాడిజరుగుచున్న ఈ ౧౫ రోజులలో ౬౦౦ మంది అరెస్టు చేయబడిరి. కొంచెము గడబిడ జరిగినను ఈ ౧౫ రోజులు శాంతముగానే జరిగిపోయెను జిల్లా మేజిస్ట్రేటు, పోలీసు ఇనస్పెక్టరు తెలివితేటలతో ప్రవర్తించిరి.

అలహాబాదు స్వరాజ్య భవనముపై దాడి

౮ మంది వాలంటీరుల అరెస్టు

స్వరాజ్య భవనముపై వాలంటీరులు దాడి చేసిన సందర్భమున ౮ మంది అరెస్టు చేయబడిరి. టిహిల్ వద్ద ౩ గురు కాంగ్రెస్ వాలంటీరులునేడు అరెస్టు చేయబడిరి. వారియొద్ద కాంగ్రెస్ పతాకములు దొరకెను.

కాంగ్రెసు బులిటీనులకు ముద్రించి నందులకుఫిరోజ్ ప్రెస్ ఉద్యోగియుడగు రామానుజాచారుగారు ౬ నెలలు కఠినశిక్ష, ౧౦౦ రూపాయలుజరిమానా విధింపబడెను.

గోలకొండ పత్రిక

ఆంగీరస నామ సంవత్సర శ్రావణ శుద్ధ

శనివారము

పరిశ్రమల శాఖ-నివేదిక

మన రాష్ట్రముయొక్క వాణిజ్య పారిశ్రమ శాఖయొక్క నివేదిక మాకు పంపబడినది. దీని అధ్యక్షులైన కాలిన్సుగారి శ్రద్ధవలన నీ శాఖ దిన దినము అభివృద్ధి కాంచుచున్నదనుటలో నేమియు సందేహములేదు. కాలిన్సుగారి వలన మన రాష్ట్రీజను లెన్నియో లాభములు పొంది యున్నారు. వ్యాపారులు, వ్యవసాయకులు, బీదలు, ధనికులు అందరును సమానముగా లాభము పొందియున్నారు. ఎన్నియో తావుల క్షీణించి మరణించుటకు సిద్ధమైన పురాతన పరిశ్రమలు పునరుద్ధరింప బడినవి. మన రాష్ట్రము ప్రాచీనమునుండియు నిపుణుల అనేక పరిశ్రమలకు స్థానమై యుండెడిది.

పరిశ్రమలకు కేవలము సహాయము చేయుట గొప్పపనికాదు. వాటిని ప్రచారముచేసి అమ్మించి ప్రజలను ప్రోత్సహించుటయు ప్రశంసనీయమైన కార్యము. మన పరిశ్రమశాఖవారు నొక విక్రయశాల నెలకొలిపినారనియు నాని సహాయమున నివేదికా కాలములో ౧౧౦౦౦ రూపాయల విలువగల వస్తువులు విక్రయింపబడెననియు వినుటకు జాల సంతసము కలుగుచున్నది. ఓరుగల్లు తివాచీల పరిశ్రమ నీనాటిదికాదు. ముసల్మానులు ఓరుగల్లును స్వాధీనము చేసికొనిన కాలమందే కొందరు తివాసీ నేతగాండ్రు వచ్చి చేరిరని చరిత్ర బోధించుచున్నది. అట్టి యీ పురాతన పరిశ్రమను పునరుద్ధరించుట చాల సంతోషింపదగిన విషయము.

రంగుల నుపయోగించుట, అద్దకము పనియు నేటిదికాదు. బహుపురాతన కాలమునుండే యీ రంగులను హిందువులు కనిపెట్టి యుండిరి. నీలి రంగును హిందువులే మొట్ట మొదట ప్రతిస కని పెట్టిన రీతిగానే కనిపెట్టిరి. పాశ్చాత్యులుకూడ దీని పేరును ఇండియూ (ఇండిగో) అని యే వాడిరి. సుమారు ౧౦౦ యేండ్ల క్రిందటి కాలము వరకు మన దేశములో అగ్గువగా, సులభముగా, మంచివిగా, గట్టి వన్నెవిగా నుండు రంగులను మన సాలెవాండ్రు తయారు చేయుచుండిరి కాని జర్మనీ పెట్టె రంగుల దండయాత్ర యైన నాటి నుండి మనవారీ ప్రాచీన విద్యను మరచిపోయిరి. ప్రఫుల్ల చంద్రరాయలు హిందూకెమిస్ట్రి అను గ్రంథము వ్రాసినారు. ఆ గ్రంథములోని సూచనలు గూడ మన పరిశ్రమల శాఖవారు "రంగ్రేజీ" వారికి నేర్పించిన లాభకరముగను. ప్రభుత్వము వారు సబ్బులను తయారు చేయుచున్నారు. కాని యేమి కారణమో మన నవాబులకు, రాజాలకు సన్‌లైటు సోపుపైనున్న యభిమానము గోలకొండ సాబూన్ పై లేదు. అఖిల స్వాతంత్ర్యలైన మన ఘ॥ వ॥ నిజాం ప్రభువుగారికి స్వదేశీ వస్తువులపైనున్న యభిమానములో నాల్గవభాగమైన మన ధనికులందును, నితర జనులందును నుండిన హైద్రాబాదు

నేను భావమేమి చెప్పుతాను

గమ్మిసిసా ౫౨౩

మూడు నెలల పరిమితి గా

నేటికి ౧౦ మాసములైనవి.

శీఘ్రకాలములో నార్థికముగా నభివృద్ధికివచ్చును. కాలిన్సుగారు గోలకొండ సబ్బును ప్రచారముచేయుటకై చాల శ్రద్ధ వహించుచున్నారనియు, కొకనూరు సికింద్రాబాదు హైద్రాబాదు వర్తకులను బిలిపించి యీసబ్బును కొనుడని వారితో చెప్పెననియు. నందుపై వర్తకులందరును, విదేశీ సబ్బులే యీ సబ్బులకన్న అగ్గువయనియు, అందుచే జనులకభిమానమయీ గోలకొండ సబ్బులపై తక్కువయనియు విని యుంటిమి. ఇదియే నిజమైనచో మన ప్రజల దేశాభిమానమెంతటిదో వెల్లడియగుచున్నది. మరియు నీసబ్బులను విదేశము నుండి ఓడఖర్చు, రైలుఖర్చు, బొంబాయి హైద్రాబాదు కరోడ్‌గిరీలు, ఇవన్నియు భరించుకొని సప్తసముద్రములు దాటివచ్చిన సబ్బులేమనయీ రనే అగ్గువ కూలీతో తయారైనపైనను సముద్ర లంఘన వ్యయమునకు లోనుగాకయుండి సబ్బులకన్న అగ్గువయగుట యెందులకో మన పరిశ్రమ శాఖవారు విచారించి యాలోపమును బోగొట్టుదురని కోరుచున్నాము.

మన నివేదికాకాలములో తోళ్లు, ఉప్పు, కాగితములు, వీని పరిశ్రమాభివృద్ధికయి విచారణలు జరుపబడినవి. ఉప్పుసంగతి యేమోగాని తోళ్లు కాగితములు ఇవిచాల ముఖ్యమైనవే. మన దేశములోని తోళ్లు కోట్లవిలువగలవి విదేశమునకుపోయి అచ్చటి మందులుతిని పరిశుద్ధమైబూట్లుగా తయారై మనకాళ్ల నలంకరించును. అంతేకాదు చిన్నచిన్న ప్యాకెటులందుతై మనజోబిలలోనికి వచ్చును. మరియు పెట్టెలై నెత్తికెక్కును. ఇవన్నియు మన దగ్గఱనే తయారైన ముఖ్యముగా మన ఆది హిందువులు కొందరికి లాభమో యూహించుడు. మన ఆచార పరాయణులైన హిందువులు తోళ్లను నిరసించి అపవిత్రముగా జూచుటచేత మన దేశమందీవృత్తి చాల క్షీణించి పోయినది.

మొత్తముపై యీ నివేదిక చాల ఆశాజనకముగా నున్నది. కాలిన్సుగారిని మేము మనఃపూర్వకముగా ప్రశంసించుచున్నాము.

తహసీలుదారుని కుర్చీలో గూర్చుండి గీతములు పాడినందులకు శిక్ష

అలహాబాదు, ఆగస్టు ౨:-

శ్రీయుత స్వామిధరనాథ సేటా సతిగారును శ్రీమతి శ్యామలాలు సతిగారును, ఆమెధర్మయు అగ్నినెన్నుల క్రింద హోర్టాములో అరెస్టు చేయబడి ౯ నెలలు కఠినశిక్ష, ౫౦ రూపాయలు జరిమానాయు విధింపబడిరి. వారు షాబాద్ తహసీలుదారుని కోర్టుగదిలోనికి ప్రవేశించి వేదికపైనున్న కుర్చీలలో గూర్చుండి జాతీయ గీతములను పాడిరని నేర మారోపింప బడెను.

స్థానికవార్తలు

బంగారుపతకములతో బహూకరింపబడుట

నిజాం కాలేజి విద్యార్థులగు డి. మొసెస్‌గారు బి. ఏ. పరీక్షలో తెలుగునందు విశ్వవిద్యాలయము మొత్తముమీద ప్రథమస్థాన మాక్రమించిరి. ఆకళాశాలా విద్యార్థులగు కె. అనంతరామన్ గారు బి. ఏ. పరీక్షలో గణితశాస్త్రమందు ప్రథమమున ఉత్తీర్ణులైరి. వీరిద్దరును మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము వారిచే బంగారుపతకములతో బహూకరింపబడిరి.

హైదరాబాదు బ్రహ్మజ్ఞానసంఘము

ఈనెల ౨వ తేదీ మంగళవారము సాయంత్రము ౬ గంటలకు ఈ సంఘస్థాపకులగు కలనల్ హెన్రీస్టీల్ ఆల్కాట్‌గారి నూరవ జన్మదినోత్సవము హైసంఘమువారి హాలునందు ప్రదర్శింపబడెను. బ్రహ్మజ్ఞాన సంఘసభ్యులగు సెయ్యద్ అబ్దుల్ హాఫీజ్ గారధ్యక్షతవహించిరి. సర్వ ప్రార్థనతో ప్రారంభమైనతర్వాత కలనల్ ఆల్కాట్‌గారి జీవితము, వారు నడిపిన లోకోపకారములనుగురించి గంభీరముగా ప్రసంగింపబడెను. అధ్యక్షునియొక్క యుపన్యాసముతో సభముగిసెను.

సికింద్రాబాదులోని ప్లేగు

మండలబజారు హిల్‌స్ట్రీటులయందు ఇద్దరు మనుష్యులకు ప్లేగు తగిలెను. ముసురుపట్టుటవలనను; చలిగాలి వీచుటవలనను ప్లేగువ్యాధి ప్రబలమగునని ప్రజలు కడిభీతిచెందుచున్నారు. గతసంవత్సరము బోయిన్‌పల్లిలో కొందరికి ప్లేగుతగిలిన మరణించిరి. కాని వైద్యసంబంధమైన అధికారులు తగినచర్యలు తీసుకొని వ్యాధి వ్యాపించకుండ నణచివేసిరి. ఈసంవత్సరము క్రిక్కిరిసియున్న కంపెలబజారునందు ప్రథమమున ప్లేగు ప్రారంభించెను. వ్యాధినణచి పురమును రక్షించుటకై వైద్యసంబంధమైన అధికారులు కృషిచేయుచున్నారు. ఆ అధికారులు ప్లేగు ఉన్న ప్రదేశముల పరీక్షించుచు టీకాలు వేయించుకొమ్మని పురజనులకు సలహా నిచ్చుచున్నారు. గృహముల సఫాచేసి సున్నమున పూయబడుచున్నది.

ఎలుకలు పట్టుచున్న వారి వసతులు కల్పు.

ఎలుకలను పట్టుకొను ఏర్పాటులు ప్రయత్నములు తీవ్రముగా జరుగుచున్నవి. పురములో అనేక ప్రదేశములయందు టీకాలు వేయించుకొనుటకు వసతులేర్పరుపబడినవి.

నాల్గుదిక్కులలో వీనపంట సౌకర్యార్థమై ౫౦ గుడిసెలు వేయబడినవి. క్రిక్కిరిసిన ప్రదేశములందు నివసించువారు సొంతవాడ్లను ఖాళీచేసి పోవుచున్నారు. శుచిత్వసౌకర్యముతో మకాముల నేర్పరుచుకొనుటకు జాగ్రత్తపడని కొంటోను మెంటు అధికారులను ప్రజలు ప్రశంసించుచున్నారు.

ఆత్మహత్య

సికింద్రాబాదులోని గాస్మండి వాస్తవ్యుడగు మహమ్మద్ అబ్దుల్ ఖాదర్ అను ౨౫ సంవత్సరముల వయస్సు గల నొక మనుష్యుడీనెల సోమవారము ౧౧ గంటలకు మశీదులో నొక కత్తితో కుత్తుకను కోసుకొనెను. ఇతడు కొంతకాలమునుండి కడుపునొప్పితో మిక్కిలి బాధపడుచున్నాడని తెలియుచున్నది. పోలీసువారు శవమును బయటకు తీసి విచారించి, వారి బంధువులకు స్వాధీనము చేసిరి.

రైలు ప్రమాదము

ప్రాణాంతకమైన అపాయము

సికింద్రాబాదు స్టేషనుయొక్క కుడిపక్క ౫౦౦ గజముల దూరములో తాడిచెట్లయందు పడి ఒకడు ప్రమాదమున గురియైనాడు. ౪౦ సంవత్సరముల వయస్సుగల నొక హిందూ బీదవాడు సికింద్రాబాదు రైలుస్టేషనులో నున్న హోటలునందు పనిచేయుచుండెను. అతడు ౨౦ మైళ్ల దూరమునుండి వచ్చు రైలుబండి క్రింద పడి కాలుతెగి అక్కడికక్కడే మరణించెను. పోలీసువారు విచారణానంతరము శవమును రైల్వే వారి దవాఖానాకు పంపిరి. వారు దానిని హిందూమతసిద్ధాంతప్రకారము దహనము చేసిరి.

స్టేట్సుమెన్ పత్రికా సంపాదకుని పిస్తోలుతో కాల్చుట

కలకత్తా, ఆగస్టు ౫:—

నేటిమధ్యాహ్నము "స్టేట్సుమన్" పత్రికా సంపాదకులగు సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ వాట్సన్‌గారు మోటారుపై తమ ఆఫీసులోనికి వెళ్లుచుండగా, యూరోపియన్ వస్త్రములు ధరించిన ౨౦ సంవత్సరముల వయస్సు గల నొక బెంగాలీ యువకుడు వారిపై పిస్తోలు కాల్చెను. అది వారికి తగులక వారి మోటారు డ్రైవరు కిటికీలో దూసుకొనిపోయెను. బెంగాలీ యువకుని పోలీసువారు బంధించి తీసుకొనివెళ్లుచుండగా విషము తిని మరణించెను. (ఆం. ప.)

హిందూ దేశపు రైల్వే ఉద్యోగములలో జాతి భేదము

— రావు సాహెబు చంద్రికా ప్రసాద్‌గారు —

రైల్వే అధికారులు, తమ ఉద్యోగులలో యూరోపా దేశములవారైనను, ఇండియాలో పుట్టినవారైనను, నివసించువారైనను మతభేదముల పైనను పక్షపాతములు కలిగి తమపై నిరాదరణతో ప్రవర్తించుచున్నారని ఇండియా దేశస్థులగు రైల్వే ఉద్యోగులు పూర్వము ౫౦ సంవత్సరములనుండి మొరబెట్టుచున్నారు. ౧౯౧౬ వ సంవత్సరము „ఇంప్లికేషన్ రాయల్ కమిషన్" వారు జాతినిబట్టి ఏలాటి భేదములు జరుగ గూడదని శాసించిరి. „మాంటెగ్యూ" „చెమ్స్‌ఫర్డ్" గారు నేసించిన జాతి భేదములను రూపుమాపి, రాజకీయ ఉద్యోగ శాఖలయన్నిటిలోను జాతిభేదములు లేక ఉద్యోగముల నిచ్చెదమని వాగ్దానము చేసిరి.

సభవారు చేసిన ఈ దిగువ తీర్మానమును, ఇండియా బర్మా రైల్వే ఉద్యోగుల సంఘ సభ్యులగు „కోక్" గారు ఆమోదించిరి.

(ఎ) రైల్వే ఉద్యోగులలో జాతినిబట్టి నిర్ణయింపబడిన జీతములు, వేతనములు, శలవు మొదలగు సౌకర్యములు అమలులోనుండి తీసివేయబడవలెననియు,

(బి) ౧౯౧౭ వ సంవత్సరము ఆగస్టు ౨౦ వ తేదీన ను డిసెంబరు ౧౯౧౯ వ సంవత్సరము నందును ప్రభుత్వము వారి ఉద్దేశ్యమును సూచించుచు ప్రకటించి యుండిరి. టి. రయార్ గారు దేశ క్షేమము కొరకు ఇండియా దేశపు ఉద్యోగులకన్న యూరోపా దేశస్థులు మిక్కిలి నమ్మదగిన వారని రైల్వే అధికారులతో నుడివిరి.

౧౯౨౧ వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు ౧౨ వ తేదీన „హాగ్ హారన్" గారు ౧౯౨౨ వ సంవత్సరమునకు పూర్వమే ఈ నిబంధన అమలులోనికి తేబడినదనియు, ఇప్పుడు తయారగుచున్న నిబంధనా గ్రంథమునుండి తీసివేయ బడునని యు నుడివిరి.

సర్కారువారిచ్చిన యీ అభయమును లెక్కచేయక జాతిభేదము అమలులోనే ఉంచబడెను. ఈ వ్యాసకర్త గారి అధ్యక్షతక్రింద జనవరి ౧౯౨౮ వ సంవత్సరములో మదరాసునందు జరిగిన అఖిల హిందూ రైల్వే ఉద్యోగుల సంఘము వారి యొక్క తృతీయ సమావేశము పంపిన తీర్మానముల విషయము తీర్మానించిరి.

ఇండియా గవర్నమెంటువారు అనేక పర్యాయములు జాతి భేదములు పాటించరాదని ప్రకటించినను, జీతము, శలవు మొదలగు విషయములయందు జాతిభేదములు పాటించుటచేత గొప్ప స్థానములయందు హిందూ దేశస్థులను నియమించుటలేదని యీ సభవారు కడుంచిరి. పదివరకు ప్రాతపూర్వకముగా తీసివేయబడిన జాతిభేదములను అమలులో పెట్టవలసినదిగా రైల్వే అధికారుల కాజ్ఞాపింపుమని ఇండియా గవర్నమెంటువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

౧౯౨౪ వ సంవత్సరమున ఇండియాలో రాజప్రతినిధియగు లార్డు రీడింగ్‌గారు ప్రభుత్వపు రాజప్రతినిధులకలెగాక, ఇండియన్ రైల్వే సంఘము యొక్క సభను ప్రారంభించి, ఇండియా దేశమునందు పుట్టినవారు. నిలకడముగా ఉండునట్టియు యూరోపా దేశస్థులు ప్రత్యేకము ఇండియన్లుల స్థానమునందు మిక్కిలి పాటుపడిరి గనుక, రైల్వే ఉద్యోగములు హిందువులచే నింపబడవలెనన్న కోరిక వచ్చినను, వారి సౌకర్యములే ముఖ్యముగా నాలోచించరని అభయమొసగెను.

నిజముగా హిందువుల రైల్వే స్థాపన యందెక్కువ పాటుపడియుండిరి. రైల్వే ఉద్యోగులలో ౧౦౦ కి, ౯౭.౫౧ మంది హిందువులును, ౧.౭౫ యాంగ్లో యిండియనులును, ౦.౭౪ యూరోపియనులు ఉండిరి. కనుక హిందువుల హక్కులే ఎక్కువ చింతించగలవై యున్నవి. ఈ సంఘమువారు న్యాయ్యప్రకారము తమ పనికి తగిన వేతనములను సాధించుటకొరకు పట్టుదల వహించినారు.

జాతి భేదములను తగ్గించుటయే ఇండియా గవర్నమెంటువారి ఉద్దేశమని లీ కమిషన్‌లో చెప్పబడి యున్నను, కొందరు పొరపాట్లు జరిగినవి. వివిధ జాతులకు సంఖ్యయందు గల హెచ్చుతగ్గులను సమర్థించుటకై రైల్వేలలో మాత్రము వేరుపరచబడుచుండెను. స్వల్ప సంఖ్యగల జాతివారికి ఉద్యోగములు పోటీయందు పొందజాలని ఎడల కొన్ని సంఘములవారిని తమకంటె ఎక్కువ [illegible] జాతివారికి ఎక్కువగా వేర్పరచు [illegible] విద్యార్థి శేషము, గుణశేషము ఉన్నను [illegible] వారి లోకద్వారము విడిచిపెట్టవలెను.

ఇండియా గవర్నమెంటువారు తమ అభిప్రాయము యాంగ్లో యిండియనుల తరఫుననే ఉన్నట్లు తెలిపిరి. కనుక నే వారియొక్క పరిస్థితులు సర్వ విధముల హిందువులకన్న బాగుగా నున్నవి ఇదియే హిందువులకు మిగుల నుత్సాహముగా నుండెను. ఇట్లు జరుగుచున్నను, రైల్వే అధికారులు జాతి భేదము లేదని వక్కాణించుచునే యున్నారు.

జాతి భేదములు అమలులోనున్నప్పటినుండి యు అనుభవించుచున్న సౌకర్యములను ఇప్పుడు తీసివేయుట సాధ్యము కాదని రాయల్ కమిషన్ వారు తెలుపుచున్నారు. యాంగ్లో యిండియనుల జీవితములలో మార్పును కలిగించు వ్యవహారములలోనికి రానిచ్చుటకు గవర్నమెంటువారు అంగీకరించరు. యాంగ్లో యిండియను లివిధముగా రక్షింపబడుచుండగా, జాతి భేదముల నెంతవరకు రూపుమాపు చేయుటకు వీలగును? అట్లు చేయుదుమని వాగ్దానము చేయుట, ఇండియా దేశస్థులయొక్క కన్నులనీరు తుడుచుటకే యనుట నిశ్చయము.

ఇనుపదారులు, ఆవిరి యంత్రములను సృష్టించినది ఆంగ్లేయులైనను ప్రపంచమునందుగల అన్ని రైల్వేలయందు అధికారము లేదు. అట్లే హిందూ దేశపు ఇనుపదారులు వారు ప్రారంభించినను రైల్వేల యందలి ఉద్యోగములను వారికే శాశ్వతముగా ఉంచజాలరు.

విద్యాధికులైన ఇండియా దేశస్థులు హిందూదేశ రైల్వేలయందలి ఉద్యోగముల కపేక్షింపరన్నమాట నిజముకాదు. కమిషనర్లు తమ ఎదుట యిచ్చిన సాక్ష్యమును పాటింపలేదు, వారు చెప్పినది. ౧౯౨౯ సంవత్సరము బ్రిటిషు పార్లమెంటునకు సమర్పింపబడు నోటీసు, గవర్నమెంటులో గొప్ప ఉద్యోగియు, హిందూదేశ రైల్వే డైరెక్టరు కీ॥ శే॥ సర్. జులాంజీ డాన్‌వర్సు గారిచే వ్రాయబడిన „ఇండియన్ రైల్వే చరిత్ర" యందు పేర్కొనబడిన విషయములకు వ్యతిరేకముగా నున్నది. ఇండియాలో రైల్వేలు ప్రారంభమైనప్పటినుండి ౧౯౧౫ వ సంవత్సరము వరకుగల చరిత్రను సూచించుచు, వారి మొదటి రిపోర్టునందే దిగువ విషయముగా, ఇండియన్ రైల్వే ఉద్యోగుల జాతివారీ సంఖ్య ఉండెడిది.

యూరోపియనులు అండ్ యాంగ్లో యిండియనులు	౬౯౧
ఇండియా దేశస్థులు	౫౪౦౯
	౬౧౦౦

దీనినిబట్టి చూడ రైల్వే ఉద్యోగులలో హిందువులే ఎక్కువగా నున్నారనియు. యాంగ్లో యిండియనుల సంఖ్య అత్యల్పమనుటచేతనే ప్రత్యేకముగా పేర్కొనబడలేదనియు స్పష్టపడుచున్నది. సర్ హెన్రీ గిడ్నీగారు ఇండియాలో రైల్వేలు ప్రారంభింపబడినప్పటినుండియు హిందువులకన్న తన జాతివారే ఎక్కువ సౌకర్యములు కలిగియుండిరని వాదించుచున్నారు. కాని విద్యాధికులగు హిందువులు రైల్వే ఉద్యోగముల నపేక్షింపరని వారనుట కేవలము పొరపాటు. ఇండియా రైల్వేలను గురించి ప్రతి సంవత్సరము ఇండియా గవర్నమెంటువారిచే ప్రచురింపబడు రిపోర్టులలో, హిందువులు రైల్వేలలో ఖర్చులనష్టములు భరించినారు గనుక రైల్వే ఉద్యోగులలో చేర్చబడుటకు వారు ఇతరులకన్న ఎక్కువ అర్హత కలిగి యుండిరని చెప్పబడి యున్నది. ఈ రిపోర్టులనుబట్టి చూడగా, గిడ్నీగారు నుడివినది నిజముకాదని తెలుచున్నది.

ప్రస్తుతము ఉద్యోగము లయందును, వేతనముల యందును జాతిభేదములు పాటించి, యూరోపియనులకు యాంగ్లో యిండియనుల కెక్కువ సౌకర్యములిచ్చుచున్నారని తెలుపు [illegible] రాయల్ కమిషన్‌వారు [illegible].

యాంగ్లో ఇండియనులు శిస్తు విషయమున ఆదరింపబడుచున్నారని రాయల్ కమిషన్‌వారంగీకరించిరి.

తుట్టతుదకు పరస్పర సహాయమును నిర్మూలనుచేయు జాతి భేదములను తీసివేయుట మిక్కిలి శ్రేయోదాయకమని కమిషన్‌వారు తమ అభిప్రాయమును వెల్లడించిరి. జాతిభేదములు తీసివేయబడిన కొంత కాలమునకు, హిందూ, మహమ్మదీయ, సిక్కు, పారసీ జాతులవారికి రైల్వేలో ఎక్కువ ఉద్యోగములు ఇచ్చుట జీతములలో మంచి వృద్ధిచేయుట మొదలగు సౌకర్యములు జరుగును. కనుక ఇండియా గవర్నమెంటువారు, కంపెనీల యొక్కయు, సర్కారు యొక్కయు రైల్వే అధికారులకు, అన్ని రకముల ఉద్యోగులను నియమించుటకు పోటీ పరీక్షలు పెట్టవలెననియు, జాతి, కులములను బట్టి ఎటువంటి సౌకర్యములు చేయుటకూడదనియు, ప్రస్తుతము యూరోపియనులు యాంగ్లో ఇండియనులు, తక్కువ సంఖ్యగల జాతివారలు ఇతరులకన్న అధికముగా అనుభవించుచున్న సౌకర్యములను రద్దుపరచవలెననియు, జాతి కులములతో నిమిత్తములేక ఒక్కొకపు ఉద్యోగములకు ఒకటే జీతము నియమించవలెననియు ఉత్తరువు చేయవలసి యున్నది.

భారత నిమ్నజాతులకు ప్రత్యేక నియోజకవర్గములు

డాక్టరు అంబేద్కరుగారు లండను టైమ్సు పత్రికలో వ్రాసిన లేఖ

భారత నిమ్నజాతులకు ప్రత్యేక నియోజకవర్గములను కోరుచున్న డాక్టరు అంబేద్కరుగారు బొంబాయినుండి వ్రాసిన లేఖ లండను టైమ్సు పత్రికలో ప్రకటింపబడెను.

"ఇండియాలో అస్పృశ్యత మదరాసు ప్రెసిడెన్సీలోనే మిక్కిలి హెచ్చుగా నున్నదుగాని తక్కిన ప్రెసిడెన్సీలలో లేదు గాన మదరాసు ప్రెసిడెన్సీలో మాత్రము ప్రత్యేక నియోజక వర్గము లుండవలెను. తక్కిన ప్రెసిడెన్సీలలో సమిష్టి నియోజకవర్గములే యుండవలెను" అని చాలమంది తలచుచున్నారు. కాని యిది సరికాదు. ఇటీవల కాశీలో గంగానదిలో దేవాలయమునకు చేరువనున్న రేవులలో అస్పృశ్యులు స్నానము చేయగూడదని నిషేధించిరి. మదరాసు ప్రెసిడెన్సీలో నిమ్నజాతులవారికి చిరకాలమునుండియు బ్రాహ్మణేతరులతో సహవాస మేర్పడినందున వారు అప్పటినుండియును స్వాతంత్ర్య సమానత్వములను గ్రహించి అస్పృశ్యతను రూపుమాపుటకు పూనుకొనిరి. ప్రెసిడెన్సీలలోని అస్పృశ్యులు యిటీవలనుండియే ఆందోళనమును ప్రారంభించిరి." అని అంబేద్కరుగారు వ్రాసిరి.

రాజద్రోహమునకు శిక్షింపబడిన వారిని అండమానులకు పంపుట

ఇండియామంత్రి ప్రకటనకు అమలులో పెట్టబూనట

ఇండియాలోనున్న ఖైదీలలో కొందరిని అండమానులకు పంపుటకు యేర్పాటుచేయుచున్నామని వెనుక హోంమెంబరుగారు తెలిపియుండిరి. అందులకుగాను ౧౦౦ మంది ఖైదీలు పంపబడలేదు. చిట్టగాంగు ఆయుధాగారము దాడికేసులో నున్నవారు హాసీబాంబు కేసులోనున్నవారు బొంబాయి కేసులోను బెంగాలులోను పంజాబులోను సంయుక్తరాష్ట్రములలోను జరిగిన రాజకీయ దండయాత్రల కేసులలోను శిక్షింపబడినవారిని ౧౦౧ మందిని అండమానులకు పంపెదరని తెలిసినదని కలకత్తాలో దేశభాషలో ప్రకటింపబడుచున్న ఆనందబజారుపత్రిక ప్రకటించెను.

ఉద్యోగముల వివరములు	యూరోపియనులు	యాంగ్లో ఇండియనులు	హిందూ ముసల్మాను మరియు ఇతర హిందువులు	ఉద్యోగుల మొత్తపు సంఖ్య
౧. గెజెటెడు ఆఫీసర్లు	౧౬౯౪	౧౭౦	౫౧౯	౨౦౬౩
౨. నెలకు రూ. ౨౫౦ మొదలు ఎక్కువ జీతము కలవారు	౨౦౪౫	౩౭౭౭	౨౯౦౫	౭౬౫౪
౩. నెలకు రూ. ౨౫౦ లకు తక్కువ జీతముగల ఉద్యోగులు	౧౬౯౬	౧౧౦౭౪	౬౨౭౪౭౫	౬౪౯౯౨౭
మొత్తము	౪౭౬౭	౧౪౦౦౧	౬౬౯౯౧౯	౬౫౭౬౫౭
నూటికి	౦.౭౪	౧.౭౫	౯౭.౫౧	౧౦౦.౦౦

ఉస్మానియా మెట్రిక్

గండం గడచేరిన వారికతి

ఇదివరకెన్నడో మానిటీ గురించి పెట్టుకున్న మొర మీ మనస్సులో వొక మూలున్నదనుకుంటాను. యిదిగోండి యిం కొకగోడు! కొంచెం శ్రద్ధగా వినండి. మాపత్రిక చదివి అలసే వాండ్లందరికి యిదోక హాస్యం! కాని అన్ని సంగతులు అలా వింటున్నదే. మావారా! అన్నట్లునానే యీ సంవత్సరం యె న్నో కొత్త ఖానూన్లు యేర్పడ్డాయి. అన్ని ప్రాయటం అనవస రం అనుకుంటాను. కాని అన్నిట్లోకి అందమైంది యొకటి మట్టుకు తెలుపకపోతేమాత్రం నా తెలివితక్కువని తోస్తుంది చూడండిబాగా ,,క్రొత్తగా యేర్పడ్డ కాలేజీలలోను యింటరు మిడియట్ జూనియర్, లో మున్నది (౩౦) మందికన్న యె క్కువ విద్యార్థులుండకూడదనటు'' యికదీన్నిగురించి కొంచె ము మాట్లాడుతాను.

మొదట మా మెట్రిక్లో ప్యాసుకావటమే పెద్దగండం అట్లాగో యిట్లాగో దానేప్పుడికి మ్రొక్కి యీదేప్పుడికి మ్రొ క్కి యీ గండం గడతేరించుకొని యివతలి బద్దానుకోండి అప్పుడు. అమ్మయ్యా యికమనమెవరకొచ్చిరా అనుకుంటే అవ్వుల అంతకు పాడుగావుండి! అన్నీ ఆటంకాలే! అయ్యో! మొదలొకటడుగుతాను. యిందుకండీ అక్కడక్కడ యిన్ని కాలేజీలేర్పడ్డది? నాకు తోచిన జవాబు యిదిగోండీ చెప్తు తాను. బీద విద్యార్థులు బహుదూరం రాలేరని. 'వొక్కచో టెపిల్ల లెక్కువగావుంటే వొస్తేదవ్వరుండని. యింకో వ్రాద వొచ్చు వుద్దేశ్యాలు, కాని యివిముఖ్యం. యిగ యిక్కడ నుంచి బాగావినండి, అసలం ఆశ్చర్యం మనసుకు యెక్కు చుకోండి! మాగనివి కొంచెం యోచించండి! యిప్పటింతే చాలు! మన హైదరాబాదును అటు పెడ్తే నైజాం తత్రభవే కాని వుంటున్నది వొక్క ఓరుగల్లు కాలేజీ యింకట్లోని యేతెందుమూడు జిల్లాలో హైదరాబాదు దగ్గరంటి కదను వాటికన్నిటికి ఓరుగల్లే మున్నది. యిప్పుడు చెప్పటమేమి టంటే. చాన్నాళ్ళనుంచి మొత్తం యిమ్మిది మా ఆర్ట్సు దే శంలో కదనం సంవత్సరానికి మూడువందలమంది దెన్కువ విద్యార్థులు వుస్మానియా మెట్రిక్ పరీక్షలో వుత్తీర్ణులయి తారని నాభావం.

అందులో నుంచి ౩౦ మంది, పోగా మిగతా వారు నుకంటారా యింకెక్కడో చేరుతారు నాయి నాయనాలో యి తర మార్గం తప్పులంకోర్రంలో చేరుతారా! హాయిగా హైదరా బాదుకు హైస్కూల్ కడికి చెల్లించుకొంటాను! యికమన యే ర్పాటు ప్రకారం మిగిలినవారు ౩౦ మందితప్పించి యింకరికీ వొక్క ఓరుగల్లు కాలేజీ. వీళ్లెట్లాప్రవేశం. అక్కడ యేట యింకను జూనియర్లో యెవరో వొకరిద్దరు తప్ప కొకరు యె మనుచూస్తుంటారా ఇక్కడ! యిక అందరెందరో పిరికిలెక్క య్యాండి! అక్కడ నాల్గువేరు కార్డులు అద్దరింటవున్నవా అడుగండి అందరూ అట్లాగోరి మిగిలినవాళ్లు యెక్కడ యింటికివ్వాకేనో యోచించండి. అప్పుడు ప్రిన్సిపాల్ గార్ని పలకరించండి యేమన్నాడు I am Helpless అంటున్నాడా! అన్నా డా! అంతేఅంటాడు మరి అయనకు మాంగుగా వేవుంది. మొ దట వొచ్చిన యే మున్నది దగ్గరున్నవాడు యేమనుకొంటాడు తెమపడకుండ రాన్నా అడుగుతే ,,మంజీరా మే మొదలా వాట్లాడు వస్తే జ్ఞావా అని అంటాడు అయ్యా అప్పుడంతేఅదే I am Helpless.

అయ్యా యిక చెప్పండి? యేమికావాలే యీయెక్కు వైనవాళ్ళకు. ఖర్చులేనిపాలక వాళ్ళోటివాడే నల్గొండలో నత్త యుండేది యేరోజుకోజా లాయిద్యం చేసినా మోక్షంగా యింట్లో మూడొచ్చేవాళ్ళింకా ఆయేదుపాంతం! అదిదీతప్పించి టారా. పదే ఆసక్తం అలోచించి సత్తెమేనా అదేమో! యింకి ట్లోనుంచి యేర్పాటుంటారా అయినా యిది యింకొక యిం టరెన్ నా! కలిసిన ఆయ్యో యిట్లాటి కాన్ఫరెన్స్ యేమనుకోని అంతా ఆలోచించండి యిక యెంత అందంగా హాస్యంగా వుంటుందో యిక చెప్పాలనండి. కావాలే అడిగినాను యింకన్నో యింక కట్లా చేస్తారని విద్యార్థులెక్కువైతే వుద్యోగాలు దొర కటం దుర్లభంగద అన్నారు. చూడండీ యీవుద్యోగం చదివేవాళ్ళందరూ వుద్యోగానికే చదువుతున్నారా? అని అని పిస్తుంది. యిట్లా వ్యాసరయ్యోవాళ్లెందరికి యింకెవడుంటాడు ఆ ... కి స్తా రా మ వి యి ం కా క యో వ నా యిప్పటికే మేమనాలే కేసిండా యెడ్చి ఎం యేలు యింత సంపదో పిల్లక్కే యాదకనుకుంటాను యింకను యీగోలచాలా యిప్పుడెందుకెటూరా యిక్కడ యిట్లాగోంచుకోవిండ్ని కన్నా మెట్రిక్ లోనే వొడతెగిచి మంచిదనిపిస్తుంది! లేకపో తే మాండండీ పట్నంలోబాగా హైదరాబాదు వయస తెరాదుయెట్లాగో యిక్కడేదుద్దామనుకొంటే యిట్లాటిఖానూ నాలాదు! యికేమిచెయ్యాలం చెప్పండి యింకట్లో యింకొక అందమేమిటంటే యుస్మానియా ఫైనల్ లో. III Class ప్యాసు అయేవాళ్ళందరు యీమార్గంబట్టారు యిక టీఖానానోవడి! యెంతమాత్రానువుంటే పెరుగుతూవుంటుంది

కాబట్టి కొద్దిమాటలతో ముగిస్తాను యితరభాగం వాళ్లది కూడా యికేగతనుకుంటాను మొత్తంమీద మనరాజ్యంలో నాలోటి బీదవిద్యార్థులెక్కువగావున్నారు. అందరూ హైద రాబాదుకి వెళ్ళాలంటే యెంతోకష్టం కాబట్టి మావిద్యాశా ఖవారి యీలాటి ఖానూన్లను మార్చుకుంటే యెంతోలా భం. నాలోటివాళ్ళ కయితుందన్న మొరపెట్టుకుంటున్నాను. లేకపోతే మాంసంలో కష్టమున్న మాదనగా చెప్తున్నాను.

యొకవేళ యెందరో విద్యార్థులకితే యిస్తాప్రదేశపో తే యెట్లాన్ని యెందరో అనుకోవొచ్చు అన్నారుకూడా ఆటాలిదటా ,,నర్ కాయకష్టమయితుందన్నకట్టుపాటు లెక్క చ్చిరట్లాయితుంది'' యిదన్నికొద్ది మాటలేకాని కలిగెన పాలుగొప్పనండి. ఆకేవుకి యీకొచ్చంతా మాస్తే యెట్లాగో వుంటుంది! మొత్తంమీద మా మొరతప్పనంటా మనవారి మన సుకెక్కుతుందను కుంటాను! యిదియీపత్రికలో వ్రాయటం యెందుకంటారా యెక్కడిదో యెవరో యేస్త్రీతో యేమి చేస్తే యెవరో గోలకొండలోనో యేమేమోవ్రాస్తే అదిబ ద్దయేన్నాళ్లకో యెందుకోరణంచేతనో కాని మాపాలీసువాళ్లు కూడా సాక్షులానాను

అపత్రికకొరకు!! యిట్లావుండి యిక్కడి నిక్కాబ టి యిదిమాత్రం యెన్నడైన వారికెంత్తకు బహుదూరమ్మునాకు! యి కమగిస్తానండి యీపురాణం ముగించి మళ్లీకిదనగా చెప్తూతా నుకొండి.

ఇట్లు

అమాత్యుడు

తన ప్రాణకు మించిన తర్కము

30-2-3-౧ న తేదీని యీ పట్టణమందు నందిరాజు రాఘవేంద్రరావుగారు ప్రదర్శించిన నటుల విమర్శనము మక్కిలి సమంజసముగా నున్నది. అక్కడక్కడ కష్ట నా టులు వేయుట రసహీనముగ నుండుటచే హాస్యాస్పదముగ నోచుచున్నది.

ఈ మా నూత్న యువజనసంఘ నటుల యుక్త్యానా మును, దేశాభిమానమును, భాషాభిమానమును, నాటి కటిం పజాలకో, మనస్సార మత్సరముగల్గియో, లేక తమయొక్క పాండిత్యప్రకర్షణకై బయట పడవేయదలంచియో యీ విమర్శనము మొదలుపెట్టియుండును. తలపెట్టినకార్యమును చిత్తమను దగినపాండిత్యము లేకపోవుటచేత అక్కడక్కడ నిగ్రహించిన నాలుగైదుపదములు మున్నమున్న బాగులకు ధాటించి ,తమకంపు తనుకొనుచు, వారికీవారే సంతోషించుకో నుట ఎంతవాత్రము సమంజసముగాలేదు. ఈవిమర్శకుడు తాను విమర్శించుకోవ్య మెట్టిదో మరియు తాను యోచించి పిదప తర్కవాదమునకు మొదలిడిన బాగుండును వీరివాదం చుఅంతయు దూరము. కవలు, అర్థముయు అనునది. మొదట వీరికి రాగమనఏమో, కాలమనఏమో, అర్థమనునదేమో తెలి యునా! తెలియనిచెప్పుటయే యాక్రిందివాదనలన శోభనమ గలదు.

౧౦-౧-౧ ౧౨ వ తేదీని యీ యువజనసంఘ సభ్యుల నో జహాంగీర్, నాటకమందు అల్పమగు తానాకే పాత్రముకు తాను అభినయించినప్రకు. రమరాగము, తమభావాన్వయ ములు, అట్రేక్షకులకు చూచినప్పుడు తనకు వచ్చిన తలపై కెత్తుక, కపులుతెలిసి, కొక్కనుకి చాలకపోయినట్లు తప్పిపోయిం పని జరిగినదన్నట్లు ప్రజలకు ప్రత్యక్షముచూపిన నందిరాజుగారు కాదా! రాఘవేంద్రరావుగారు. యిదిగో, విమర్శ. నాకింకా నాటక ప్రపంచకమంటే ఏమిటో తెలియదు. మన దేశ మం దు ధనలకో పురందరులందరు నటరత్నములనియు, నటశిరోమణులని యు, నటకోవతంసులనియు, నటసింహులనియు, రంగరత్నలని యు, రంగపురంగులని ము బిరుదులు పెట్టుకొని వచ్చుచున్నారే వారికొలిదులు ఎపుడు ఏసమయమందు ఎచ్చట యొసంగి యున్నారో తా మొకసారి విమర్శించి తగుసమాధాన మొసం గినయెడల మన నటసోదరుల సంగతి తనుపరి చెప్పెదను.

ఒకరిని దూషించడమే ప్రధానముకాదు. మంచిని గ్ర హించి చెడ్డను సవినయముగ తెలుపుటయే బుద్ధిమంతుల లక్ష ణము కాని మనస్సులో నొకటియైనొకటి పెట్టుకొని విమర్శిం చుట సద్బుద్ధిప్రాయముకాదు.

ధనమే ప్రధానముగా నామకోనక ప్రమ తెలివితో తమ స్వల్ప పాండిత్యముచే భాషాభివృద్ధికొరకు తమస్థాయినిర్ధార ముకొరకు పాటుపడుచున్న యీ యువజనుల యుద్యమ వేశ రక్ష ప్రవాహమును హెచ్చరించుటకై మందుచున్న యిప్ప లో క్రుతను పోయునట్లు నేనే వీరికోనిపదముల సోనపరి చయుంచెని కొంత దినమేదో కొంత తక్కువకప్పుల వ్యయులుచేరి తో తోకలేక వాదించుటను నేనెరుంగను.

సహజముగా ఆ మెనాప్పను నటులను విమర్శలుండుటు సమంజసముకాదని నేనెన్నడునుగాని తేమమంచలింపు లేదం త సంధర్భముసాధనముగా యున్న కవులకు మన్నింపుడు.

మారంగభూసరుని సంగతి మోకేము తెలియును లెండు ఒప్పెచ్చుమగు వాంప్రచనము నుచ్చరించలేరట'' అహా! నేటికి స్వచ్ఛముగు అర్థమునకు అపశబ్దమునెక యుచ్చరింపగల అప్ర సిద్ధాముగులకు వారల మన్నించినాడు.

తమకు పిలిచిన్నట్లు తలికట్టి రాఘవరావుగారు చిరును. ఆలకింపగా చాలు సవినయముగ మందలించిరికొని తమరలె ,,తాను యొకకొక్కటి తప్పుమావకపోంకపోయేకన్నట్లు నాది మ్మానము చూచి ,, కవులు గురుప్రాయముతో వ్రాసినట్లు చిత్రముగా యున్నది.

కావున నాస్వల్పబుద్ధికి తమది అల్పపాండిత్యమనియే నాన మ్మకము. ఉదినముగా వ్రాసినవని మనస్సార నుంమతోనకయి న్నారుగురుకి కురు కులుగు యుయుగురుకి తెలియునట్టివ విమ ర్శనచేసి నలుగురిలో చిన్నను వాల్మీకర నిర్మలహృదయము తోతమికు విద్యనించి మంచిచెడ్డలు తెలిపిన సంతోషపూర్వ కముగాదేనవారిని నమస్కరించెదమని కోటిమార్లు నమస్క రించుచున్నాను.

చిత్తగింపుడు

జి. వి. స్వామి

(దీనిక్కు యింతటితో నిలచిపోవునుగో. ప. సం.)

రామదాసునాటకప్రదర్శనము

ఈ నెల ౩౧వ తేదీ శనివారము రాత్రి ౯-౩౦ గంటలకు వికెర్రా బాయ్ నయి హిందూయువజనసంఘమువారిచే రాజా నాన్నదేవిడి వారలందు భక్తి రసపూరితమగు రామదాసు నాటకమును ప్రదర్శింతురు. ఈ నాటకమువలనవచ్చు అదా యము బీదలకు భోజనముపెట్టుటకై ఖర్చుచేయబడును

దేవదాసుగాంధిగారికి జ్వరము

అలహాబాదు, ఆగస్టు ౨:—

శ్రీయుత గాంధిగారి కుమారుడు దేవదాసు గాంధిగారు శరీరాస్వస్థత కారణముగా గోరఖ్పూరు జయిలునుండి విడుదల గావింపబడిరి. వారికిపుడు టైఫాయిడు జ్వరము తిరుగ బెట్టినది.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారికి శస్త్ర చికిత్స చేయదలచుట

అపెండిసిటీసు వలన బాధపడుచుండుట

మదరాసు, ఆగస్టు ౧:—

శ్రీయుత ఎస్. సత్యమూర్తిగారు కొంత కాలమునుండి జనరలు హాస్పిటలులో నున్నారు. వీరికి అపెండిసిటీసు వ్యాధి చాలకాలమునుండి కలదు. వీరు అతిమాత్ర వ్యాధివలనగూడ బాధపడుచున్నారు అని హాస్పిటలులో వీరిని పరీక్ష చేసిన డాక్టరులు నిర్ధారణచేసిరి. అపెండిసిటీసు నిమిత్తము త్వరలోనే శస్త్రచికిత్స జరుగును. వీరిపుడు కఠినపథ్యము చేయుచున్నారు. వీరి శరీర తూకము ౧౩౭ పౌనులు నుండి ౧౧౮ ౧/౨ పౌనులకు తగ్గినది. చాల నీరసముగా నున్నారు.

శ్రీయుత కె. సుబ్రహ్మణ్యంగారు (కడప)

ఎక్సురేపరీక్ష గావింపబడుట

మద్రాసు, జూలై ౩౧:—

శ్రీయుత కె. సుబ్రహ్మణ్యంగారు (కడప) నిన్నటిదినమున యిచ్చటికి వచ్చి, ఎక్సురే పరీక్ష గావింపబడిరి. సుభాసు చంద్రబోసు గారిని సందర్శించుటకు మద్రాసు పెనిటెన్షియరీ సూపరింటెండెంటు యొక్క అనుమతికోరగా, బోసు గారిని సందర్శించుటకు కలకత్తా సి. ఐ. డి పోలీసు డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరు జనరలుయొక్క యనుమతి పొందవలెనని జవాబొసగబడెను శ్రీయుత సుబ్రహ్మణ్యం గారిచ్చటనే చికిత్స పొందదలచియున్నారు.

అభయంకరుగారి ఆరోగ్యము

డాక్టరు ఖేరుగారికి దొరతనమువారనుమతి నియ్యకపోవుట

నాగపూరు, జూలై ౩౦:—

డాక్టరు ఖేరుగారు చెరసాలకువెళ్లి అభయంకరుగారిని పరీక్షింపగోరిరి. కాని యిపుడు ప్రమాదస్థితి యేమియును లేదను కారణమున మధ్యరాష్ట్రముల దొరతనమువారు ఖేరుగారికి అనుమతి నియ్యలేదు.

దాదాభాయి నౌరోజీగారి మనుమరాలికి చెరసాలలో జబ్బుచేయుట

కుసుమము బెని కన్యగారు యిపుడు వైద్యశాలలో నుండుట

లాహోరు, జూలై ౩౦:—

దాదాభాయి నౌరోజీగారి మనుమరాలగు కన్యాకుసుమము బెనుగారు సత్యాగ్రహమున పాల్గొనందులకు ఆరుమాసములు శిక్షవేయబడెను. లాహోరు చెరసాలలో నామెకు చాల జబ్బుచేసినందున మేయోహాస్పిటలుకు మార్చిరి. ఆమె చాల నీరసస్థితిలో నుండుటచే త్వరగా సంపూర్ణారోగ్యము కలుగజాలదు. ఆమె ఆరోగ్యము పూర్తిగా చెడిపోయినది. కాన ఆమెను వదలివేయదగునని సూచింపబడెను.

డాక్టరు అలంగారిస్థితి ఆందోళనకరముగా నుండుట

డాక్టరు అలంగారుగూడ మేయో హాస్పిటలులోనే యున్నారు. ఇవటికి వచ్చినపిమ్మట మరల రెండుపౌనులు తగ్గిపోయిరి. ప్రతిదినమును కొద్ది జ్వరముగూడ తగులుచున్నది. డాక్టరులు పరీక్షింపగా ఊపిరితిత్తులు (ప్లిబాసిను) లలో యేర్పడినట్లు కనుబడెను. తగిన శ్రద్ధ చూపనిచో క్షయరోగము క్రింద పరిణమించునని అలంగారి స్వంత డాక్టరుగారు తెలిపిరి.

బొలివియా పెరుగ్వే యుద్ధము

పెరుగ్వేవారి కోటను బొలివియావారు పట్టుకొనుటయే యుద్ధకారణము

లండను, ఆగస్టు ౧:—

చాకో అడవిలో నున్న పెరుగ్వే దొరతనమువారి తాలూకు బోర్కురను అను పేరు గల మఖ్యతమమగు కోటను బొలివియా దొరతనము వారు పట్టుకొనుటవలన పెరుగ్వేదొరతనమువారు యుద్ధమును ప్రకటించిరి.

బొలివియా వారికి ౩౬,౭౭ మంది సైనికులుగల స్థిరమగుసేన కలదు. ప్రతివత్సరమును సైనికవిద్య నేర్చుకొనుచుండువారు ౮౦౦౦ మంది కలరు. పెరుగ్వేవారికి ౨౫౦౯ మంది సైనికులుగల స్థిరమగు సేనగలదు. ప్రతివత్సరమును సైనిక విద్యను నేర్చుకొనుచుండువారు ౧౦ ౦౦ మంది యుందురు. "రాజు" అని పిలువబడునట్టి సైమను పాటినో అను పేరు గల బొలివియా దేశపు ప్రముఖుడు బొలివియా దొరతనమువారికి ౧౫ యుద్ధ విమానములను పెక్కు లక్షల పౌనుల ధనమును యిచ్చెను.

బొలివియా పెరుగ్వే దేశములకు యుద్ధము

బొలివియా సేనలు పెరుగ్వేవారి రెండు కోటలను పట్టుకొనుట

లండను, ఆగస్టు ౧:—

"పెరుగ్వే దొరతనమువారి సేనలు రెండుస్థలములలో బొలివియా దొరతనమువారి సేనలను తిలవడినందున బొలివియా సేనలు పెరుగ్వే దొరతనమువారి తాలూకు రెండు కోటలను పట్టుకొనెను." అని బొలివియా దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

"బొలివియా సేన లింకను ముందుకు వచ్చినచో యుద్ధము నిశ్చయము" అని పెరుగ్వే అధ్యక్షుడు గుగ్గియారీగారు ప్రకటించిరని అసనుసియ నుండి తంతివార్త వచ్చినది.

ఈ యుద్ధము జరుగకుండ జేయగలచుట

ప్రస్తుత మగ్గాను చాకో ప్రాంతమున వేరు సేనలకు మాత్రమే యుద్ధము జరుగుచున్నది గాన యీ యుద్ధము జరుగకుండ చేయుటకు అర్జెంటైనా, బ్రెజిలు చిల్లి దేశములవారు నిశ్చయించిరి. ఇందువలన బొలివియా పెరుగ్వే దేశములవారు తాత్కాలిక యుద్ధమును విరమించుటకు సమ్మతించెదరనియే అందరును తలచుచున్నారు.

లాహోరులో సిక్కు ముసల్మాను విద్వేషము

నడిరేయి ముగ్గురు పురుషులు, ముగ్గురు స్త్రీలు ఒకశిశువు హత్యగావింపబడుట

ఆదివారము రాత్రి గురుద్వారా బావాలిసాహెబులో సిక్కులు సమావేశమై పంజాబునందు ముసల్మాను రాజ్యము సంగీకరింపమని ప్రతినపట్టుచుండిరి. అదేసమయమున అనతిదూరమున గల మసీదులో ముసల్మానులు సమావేశమై తమ ఆశయముల ప్రకటించుచుండిరి. సిక్కుల సభవలన తమకు శాంతిగలుగకున్నదని ముసల్మానులు రోషపూర్ణులగుచుండిరి. అపుడు ఇరువాగులకును కొట్లాట ప్రారంభమగుచుండెను. ఆ సమయమున టెలిఫోను వార్తవలన పట్టణము మేజస్ట్రేటువచ్చి పోలీసు రక్షణబెట్టి, కలహమును తప్పించెను.

అర్ధరాత్రి మహాళభాగమున ముగ్గురు పురుషులు, ముగ్గురు స్త్రీలు, ౧౮ నెలల శిశువు కొట్లాటలో హతులైరి. ౧౧ ఏండ్ల బాలుడొకడు గాయపడెను. పై జెప్పిన ఏడుగురు తునకలు తునకలుగా ఛేదింపబడిరి. చాలామందిని అరెస్టు చేయబడిరి.

అగ్రవర్ణములు నాగలిపట్టుట

అలహాబాదు ప్రదర్శనము

అలహాబాదు, అగస్టు ౨:—

బ్రాహ్మణులు క్షత్రియులు నాగలి పట్టరాదను మూఢ నమ్మకమును తొలగించుటకై గ్రామోద్ధరణ ప్రదర్శన సందర్భమున బారారాజాగారు నాగలిని చేతబట్టి కొన్నిగజములు దున్నిరి వారివెనుక నొక బ్రాహ్మణ ప్రముఖుడును అట్లే చేసెను. ప్రజలు హర్షించిరి. రివిన్యూబోర్డు సీనియరు మెంబరు ఓ పెక్ హాముగారును, జిల్లామేజస్ట్రేటు డానల్డుసన్‌గారును ప్రదర్శనమును దర్శించిరి.

కె. భాష్యంగారి విడుదల

భాష్యంగారు చెన్నపురికి వచ్చుట

మదరాసు, అగష్టు ౧:— శ్రీయుత కె. భాష్యం బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిని నేడు ఉదయమున ౬ గంటలకు వేలూరు చెరసాలనుండి వదలిరి. వీరు మోటారు కారులో ఉదయమున ౧౦ గంటలకు మదరాసుకు వచ్చిరి. నేడు హైకోర్టుకు వెళ్లిరి.

అలహాబాదులో పండిత మోతీలాలునెహ్రూగారి శిలావిగ్రహము

పండిత హృదయనాధ కుంజ్రూగారు బహిరంగ పరచుట

అలహాబాదు, జూలై ౩౦:— అలహాబాదులో హిందువుల భోజన గృహము (హిందూ బోర్డింగు హౌసు) లో బలరాంపూరు హాలులో పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి శిలా విగ్రహము నెలకొల్పబడెను. నేడు సాయంకాలము పండిత హృదయనాధ కుంజ్రూగారు దానిని బహిరంగపరచిరి. అలహాబాదు న్యాయవాదుల సంఘమువారును మరి పెక్కు మందియును పుష్ప మాలలను తెచ్చి శిలా విగ్రహమునకు వేసిరి. మోతీలాలుగారిని ప్రశంసించుచు కుంజ్రూగారు మాటలాడిరి.

నాగపూరులో రెండుభవనములను దొరతనమువారు వశపరచుకొనుట

తిలకు విశ్వవిద్యాలయము అసహాయ ఆశ్రమము

నాగపూరు, జూలై ౩౦:— ౧౯౩౨ జనవరిలో నిచటి తిలకు విశ్వవిద్యాలయమును అసహాయాశ్రమమును దొరతనమువారు వశపరచుకొనిరి. వాటిలోని చరాస్తులను వారు వేలము వేసెదరు. ఆభవనములు నిపుడు యజమానులకు వశపరచిరి. తిలకుధ్యాన మందిరముమాత్ర మింకను దొరతనమువారి వశమునందున్నది.

సరిహద్దు జాతులవారిలో యుద్ధము

డీరు నవాబు క్రొత్తకోటలను కట్టదలచుట

సిమ్లా, జూలై ౩౦:— డీరునవాబు క్రొత్తగా కోటలనుకట్టదలచెను. అందువలన భజవుజాతులవారి కందరికిని ఆందోళనము కలిగినది. అలీనగరు ఫకీరును అలంజెబును కొన్ని నెలలనుండి కుట్రపన్ను చుండిరి. అందువలననిపుడు యుద్ధము ప్రారంభమైనదిగాని నవాబుచాలా ధైర్యముగానే యున్నాడు.

అహమదాబాదు కాంగ్రెసు కార్యాలయమును వశపరుచుకొన జూచుట

౫౦ మందిని అరెస్టుచేయుట

అహమదాబాదు, జూలై ౩౦:— కాంగ్రెసు వలంటీరులు నేడు సాయంకాలము మరల కాంగ్రెసు కార్యాలయమును వశపరుచుకొనజూచిరి. ఇదివరకొకసారి వీరుప్రయత్నించిరి. ౫౦ మంది వలంటీరులు నాలుగు జట్లుగా వచ్చిరి. వారినందరిని పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి.

తిరువాన్కూరులో సంస్కరణములు

ఇషావా సంఘమువారి ఆశయములు

తిరువాన్కూరు ఇషావా రాజకీయ సమితి యాజమాన్యమున క్విలానులో రేపుదయము మహాసభ జరుగనున్నది. «మలయాళరాజ్యం» పత్రికా సంపాదకులు సి. వి. కుంజురామన్ గారు అధ్యక్షత వహింతురు. తొందరలో తిరువాన్కూరున రాజకీయ సంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టబడును. రెండు శాసనసభలుండును. వీటిలో తమ సంఘమునకు తగినంత ప్రాతినిధ్య మియ్యవలెనని వీరుకోరిరి. వయసునచ్చినవారికెల్ల వోటు హక్కుండవలెననికూడ ప్రతిపాదించెదరు. తమ ఆశయములను ప్రభుత్వము వారు అంగీకరించినచో శాసన సభలకు బహిష్కరింపవలెనని తీర్మానించెదరు.

అయిర్లండులో ఇండో అయిరిషు లీగు నేర్పరుచుట

డబ్లినులో భారత అయిర్లండు దేశముల జాతీయవాదుల సమావేశము

ఆగస్టు నెలలో జరుగనున్న సభకు వి జే. పటేలుగారు మున్నగువారు లండనునుండి వెళ్లదలచుట

ఆగస్టు నెలలో డబ్లినులో భారతీ జాతీయవాదులును అయిర్లండు జాతీయవాదులును కలసి సభను జరిపెదరు. ఆ సభకు లండనునుండి వి. జే. పటేలుగారు మున్నగు భారతీయులు వెళ్లెదరు. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యతత్వమును ప్రతిఘటించుటలో అయిర్లండువారికిని యిండియావారికిని ఆశయ సామ్య మేర్పడినందున ఈ విషయమున నీరెండు దేశములకును గాఢమగు సంబంధమును కలిగించుటకు యిర్లండులో నిదివరకే «ఇండో-అయిరిషు ఇండిపెండెంటు లీగు» అను పేరతో నొక సంఘ మేర్పరుపబడెను. ఆ సంఘమువారే యిపుడీ జాతీయవాదుల సభ నేర్పాటుచేసిరి.

బి. తరగతి ఖైదీల మార్పు

మదరాసు ఆగస్టు 1:— టి. సూర్యప్రకాశరావుగారు మరి ఐదుగురు బి తరగతి ఖైదీలు రాజమండ్రి జెయిలునుండి నేడుదయము ప్యాసింజరు బండిలో మదరాసు రప్పింపబడిరి, కడలూరు జెయిలునకు పంపబడిరి.

పడవ ప్రమాదము

౨౫౦ మంది మహమ్మదీయ కూలిలుండిరి

మృతినొందినవారిసంఖ్య తెలియలేదు

నాయల్ హాటీ, ఆగస్టు ౧:— శనివారము సాయంకాలము చెవషిక్ హాలు నుండి మెహ్రాచారునకు ౨౫౦ మంది మహమ్మదీయ కూలీలను తీసుకొనివెళ్ళుచున్న పడవ పోటునీటిచే ఇసుకతిన్నెను ఢీకొనెను. పడవలోనిప్రజలందరు నీటిపాలైరి రాత్రియంతయు నీటియందే తేలి బహుప్రయాసమీద కొందరు చేరువనున్న గ్రామములకు చేరిరని తెలియుచున్నది. మిగిలినవారందరు నీటిలో మునిగిపోయి మృతినొందిరి. చాల శవములు ఒడ్డునకు కొట్టుకొనివచ్చినవి. ఎంతమంది చనిపోయినది యింకను తెలియలేదు. విచారణ జరుగుచున్నది.

REG N. N 45

RegNo.M.2185

గోలకొండ పత్రిక

తూప్రుబజారు హైదరాబాదు దక్కన్

సంవత్సరమునకు

రు. ౭—౦—౦

అర ,, ౩—౮—౦

విడి పత్రిక ౦—౧—౪

STAMP

Printed and published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press, Hyderabad and Edited by K. Balakrishna Reddy